

Kommittédirektiv

Miljöbalken – uppföljning och reformbehov

Dir. 1999:109

Beslut vid regeringssammanträde den 22 december 1999.

Sammanfattning av uppdraget

Regeringen tillkallar en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att utvärdera tillämpningen av miljöbalken och lämna förslag till nödvändiga reformer.

Kommittén skall ägna särskilt intresse åt följande frågor:

- tillämpningen av miljöbalkens allmänna hänsynsregler hos domstolar och myndigheter,
- frågan om hur 3 och 4 kap. miljöbalken skall integreras med hänsynsreglerna och andra regler om markanvändning i balken,
- miljö kvalitetsnormernas betydelse för miljöarbetet samt normernas tillämpningsområden,
- miljökonsekvensbeskrivningar, förfarandet och erfarenheter när det gäller frågan om hur regelverket fungerar samt kvaliteten på konsekvensbeskrivningarna,
- prövningsordningen och andra regler för mål om tillstånd enligt miljöbalken,
- kostnadsmässiga konsekvenser av miljöbalkens tillämpning för de tillståndssökande och andra inblandade,
- tillsynens effektivitet samt dess förhållande till de standardiserade miljöledningssystemen EMAS och ISO 14001,
- avgiftssystemet och gränsdragningen mellan skatt och avgift vid myndighetsutövning som rör ett kollektiv,
- miljö sanktionssystemet, dess effektivitet och samspel med andra myndighetsingripanden,

- utformningen av bestämmelserna om miljöbrott m.m. i 29 kap. miljöbalken och behovet av andra åtgärder för ett effektivt och rättvist sanktionssystem.

Kommittén skall redovisa kostnader och andra konsekvenser och förslag till finansiering av sina förslag samt hur förslagen förhåller sig till gällande EG-rätt.

Bakgrund

Miljöbalken utgör en sammanhållen och övergripande lagstiftning för hela miljöområdet. Genom sin utformning med övergripande mål, allmänna hänsynsregler och nya övergripande instrument, som t.ex. miljökvalitetsnormer, skapar den större förutsättningar för att lagstiftningen används som ett verktyg som styr miljöarbetet mot uppsatta miljömål. Miljöbalken innebär således en anpassning av lagstiftningen till den miljöpolitiska utvecklingen och skall användas bl.a. för att genomföra de miljökvalitets mål som bygger på propositionen Svenska miljömål (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU:6, rskr. 1998/99:183).

En omfattande inledande utbildning om miljömålen och den nya miljölagstiftningen genomförs för närvarande (dir. 1997:110) av Kommittén för Miljöbalksutbildningen (M 1997:03). Även efter denna första utbildning kommer anställda hos myndigheter, kommuner och företag att få återkommande utbildning och information.

Utbildningarna skall inte bara ge kunskap utan också skapa ett brett forum för diskussion om miljöbalkens tillämpning och effektivitet. I propositionen om Miljöbalk (prop. 1997/98:45) betonar regeringen att det finns ett behov av att både utvärdera tillämpningen av miljöbalken och överväga vilka reformbehov tillämpningen kan leda till.

En fortsatt reformering av miljölagstiftningen

Miljöbalken kan tillämpas på alla verksamheter och åtgärder som inte är av försumbar betydelse för människors hälsa och miljön. Genom sitt breda tillämpningsområde skall balken bidra till att de beslut som fattas både av myndigheter och enskilda främjar en

ekologiskt hållbar samhällsutveckling. Det är naturligt att ett nytt lagverk av miljöbalkens omfattning med ett tillämpningsområde som rör alla samhällets sektorer ger upphov till nya frågor. Den snabba samhällsutvecklingen liksom erfarenheterna av miljöbalkens tillämpning kommer att medföra att bestämmelser som nu ingår i miljöbalken måste följas upp och vid behov ändras eller kompletteras. Ytterligare ett starkt motiv för det är de förändringar som följer av vårt medlemskap i EU.

I propositionen Miljöbalk (prop. 1997/98:45) aviserade regeringen därför att en parlamentariskt sammansatt utredning skulle tillsättas för att följa tillämpningen av miljöbalken och vid behov föreslå en reformerad lagstiftning som ytterligare kan säkerställa att balkens mål uppnås (Del 1, s. 654–655). Det finns också anledning att i ett större sammanhang nu närmare överväga de mer övergripande synpunkter som kom fram vid beredningen av miljöbalken och som då inte kunde färdigbehandlas.

Härtill kommer att Tunnelkommissionen i sitt betänkande Miljö i grund och botten – erfarenheter från Hallandsåsen (SOU 1998:137) har pekat på några möjliga förändringar av miljöbalken.

Uppdraget

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

Tillämpningen av miljöbalkens allmänna hänsynsregler kommer att ha stor betydelse för vilket genomslag som balken får och för möjligheterna att uppnå miljöbalkens mål. De hänger nära samman med de övergripande målen för miljöpolitiken, nämligen att skydda människors hälsa, att bevara den biologiska mångfalden, att främja en långsiktigt hållbar utveckling med naturresurser och att skydda natur och kulturlandskap. Hur de allmänna hänsynsreglerna tillämpas när det gäller ärenden om tillstånd eller motsvarande prövning som följer av miljöbalken liksom i frågor som rör den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen enligt förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken skall vara en grundläggande utgångspunkt för kommitténs arbete.

Bestämmelserna för hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kap. miljöbalken bör materiellt och lagtekniskt bringas närmare hänsynsreglerna och andra regler om markanvändning i balken.

Vad vattenlagstiftningens infogande i miljöbalken har inneburit för miljöskyddet skall med utgångspunkt i de allmänna hänsynsreglerna ägnas särskilt intresse i sammanhanget. Även förhållandet mellan de allmänna hänsynsreglerna och de särskilda hänsynsregler i fråga om vattenverksamhet som finns i 11 kap. miljöbalken skall ägnas uppmärksamhet

I fråga om små och medelstora företag skall kommittén utöver vad som anges i kommittéförordningen (1998:1474) belysa hur dessa företag påverkas av hänsynsreglerna och vid behov föreslå åtgärder för att underlätta för företagen att leva upp till miljöbalkens mål.

Kommittén skall vid behov lämna förslag till de ändringar eller kompletteringar av lagstiftningen som behövs.

Tillsynen

Kommittén skall hämta in myndigheters, organisationers och enskildas erfarenheter av hur tillsynen fungerar och de allmänna hänsynsreglernas roll i sammanhanget.

Verksamheter som är registrerade enligt EU:s system för miljöstyrning och miljörevision (Eco Management and Audit System, EMAS) bedriver en aktiv och offentlig intern miljöstyrning och miljörevision.

Kommittén skall närmare följa upp hur tillsynsarbetet enligt miljöbalken över miljöfarlig verksamhet kommer att påverkas av att verksamheter är anslutna till EMAS eller Internationella Standardiseringsorganisationens system ISO 14001. Förhållanden som skall undersökas är vilken långsiktig inverkan på tillsynsbehovet och tillsynsavgiften som detta kan medföra och vilka samordningsmöjligheter mellan å ena sidan tillsyn och å andra sidan miljöledningssystemen EMAS och ISO 14000 som föreligger. I detta ingår även en redovisning av de ekonomiska konsekvenserna för tillsynsarbetet av ett förändrat tillsynsbehov.

Miljökvalitetsnormer

Miljöbalken innehåller ett utvecklat system med miljökvalitetsnormer. I förordningen (1998:897) om miljökvalitetsnormer finns normer utfärdade för kvävedioxid, svaveldioxid och bly. Natur-

värdsverket har lämnat förslag om ytterligare miljö kvalitetsnormer. Systemet med miljö kvalitetsnormer skall följas upp av kommittén som skall analysera normernas genomslagskraft och vid behov lämna förslag till de förändringar av systemet som kan bidra till att föreskrifterna enligt 5 kap. miljöbalken fungerar som instrument för att minska miljöbelastningen till nivåer som naturen långsiktigt tål. Det är därvid viktigt att kommittén beaktar syftet med de nationella miljö kvalitetsmålen och de regionala mål som länsstyrelser och andra myndigheter fått i uppdrag att utveckla. Kommittén skall vidare analysera hur balkens styrmedel är relaterade till det nya systemet med miljö kvalitetsnormer. Dessutom skall kommittén analysera vilka effekter reglerna har för svenska företags nationella och internationella konkurrenskraft.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningarna har mot bakgrund av den EG-rättsliga regleringen utvecklats och fått nya formkrav i miljöbalken. Bland annat skall länsstyrelserna avgöra om en verksamhet har betydande miljöpåverkan. Om länsstyrelsen finner att miljöpåverkan är betydande, krävs det bl.a. ett omfattande samrådsförfarande. Kommitténs arbete skall därför särskilt inriktas på att utvärdera om det utvecklade förfarandet att sammanställa miljökonsekvensbeskrivningar är effektivt och samtidigt ger miljökonsekvensbeskrivningarna en tillräckligt hög kvalitet. Kommittén skall även analysera förslaget att det bästa alternativet ur miljösynpunkt alltid skall ingå i en miljökonsekvensbeskrivning och vad som skall innefattas i detta begrepp (SOU 1998:137). Kommittén skall också utreda om regelverket tillgodoser rimliga anspråk hos myndigheter, organisationer, sakägare och enskilda på att kunna utöva inflytande över projekten när det gäller att begränsa skadeverkningarna av planerade anläggningar. Vidare bör kommittén analysera om det nu beslutade förfarandet i alla delar står i proportion till syftet med kravet. Kommittén skall lämna förslag till de ändringar som kan behövas.

Avgifter

Regeringen anser att utformningen av systemet för prövning av tillsynsavgifter bör övervägas ytterligare. Bland annat bör kommittén närmare studera i vilken utsträckning fasta avgifter snedvrider konkurrensen. Det är också viktigt att upprätthålla skillnaden mellan skatt och avgift. Arbetets inriktning skall vara att sådan myndighetsverksamhet som avser prövning och tillsyn endast skall avgiftsfinansieras om den klart faller inom de ramar som regeringsformen ger.

Miljöbalksutredningen föreslog i sitt huvudbetänkande Miljöbalken (SOU 1996:103) att dispensavgifter skulle betalas för att utjämna ekonomiska konkurrensförhållanden till följd av dispensen (Del 2 s. 323). Regeringen ansåg dock i propositionen om Miljöbalk att grunderna för avgiftsuttaget borde lagregleras på ett tydligare sätt (Del 1 s. 516–517). Regeringen anförde vidare att underlag för att göra detta saknades men att regeringen hade för avsikt att låta utreda frågan. I sitt slutbetänkande (SOU 1998:35) Förordningar till miljöbalken pekade utredningen på andra avgiftsfrågor exempelvis om vattenverksamhet som förtjänade ytterligare uppmärksamhet. En annan fråga som utredningen tog upp var den om gränsdragningen mellan skatt och avgift i regeringsformens mening när det gäller myndigheternas tjänster till ett kollektiv (SOU 1996:103, Del 2 s. 321 f.). Denna gränsdragning har bl.a. betydelse för riksdagens möjlighet att delegera beslutanderätt.

I kommitténs arbete skall också ingå att överväga de nyss nämnda frågor som väckts av Miljöbalksutredningen och lämna förslag till de ändringar som behövs.

Tillståndsprövning

Miljöbalken innebär att en ny och sammanhållen prövningsordning införs. Miljödomstolar inrättas. Nya processuella och administrativa regler har tillkommit. Som framgår av avsnittet om en fortsatt reformering av miljölagstiftningen, har regeringen aviserat en översyn av frågan om tillståndsprövningen i framtiden bör ligga direkt hos miljödomstol eller skall prövas av domstol först efter överklagande av förvaltningsmyndighets beslut. Kommittén skall utreda denna fråga med beaktande av bl.a. tidigare utredningar och förslag om administrativ prövningsordning för vattenmål (SOU 1977:27,

prop. 1981/82:130, bet. 1982/83:JoU30 s. 40, rskr. 1997/98:278). Kommittén skall vidare beakta den utveckling som skett genom att renodlingen av domstolarnas roll att avgöra tvister mellan enskilda och det allmänna, alltmer kommit i förgrunden (SOU 1991:106, prop. 1994/95:100 s. 4 f. och 48, prop. 1996/97:1 s. 33 f. och prop. 1997/98:1 s. 42 f). Kommittén skall vid bedömningen av för- och nackdelar med en administrativ prövning i första instans belysa frågan hur anspråk på ersättning eller skadestånd enligt miljöbalken skall lösas samt redovisa konsekvenserna av olika alternativ i förhållande till den föreslagna prövningsordningen. Kommittén skall även närmare utreda Tunnelkommissionens förslag att anläggandet av järnvägar, vägar och allmänna farleder skall prövas av miljödomstol i stället för av de verk som är ansvariga för sakområdet i samband med den prövning som sker enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnvägar, väglagen (1971:948) och lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn (SOU 1998:137). Även prövningspliktens omfattning liksom frågor av processuell och administrativ art som faller inom ramen för miljödomstolarnas tillämpning skall vid behov belysas av kommittén som skall lägga fram förslag i dessa och andra tillståndsfrågor i den utsträckning det behövs.

Härutöver skall kommittén redovisa sådana kostnadsmässiga konsekvenser för tillståndsökande och andra parter som myndigheter och miljöorganisationer som miljöbalken har föranlett. I fråga om miljöorganisationerna skall kommittén även redovisa erfarenheterna av den vidgade talerätten enligt 16 kap. miljöbalken och hur denna rätt har utnyttjats eller på annat sätt berört organisationerna när det gäller tillståndsbeslut som har meddelats på central, regional eller kommunal nivå.

Miljösanktionsavgifter

Tillsynsmyndigheterna får genom miljöbalken ytterligare ett sanktionsmedel, nämligen miljösanktionsavgifter. I förordningen (1998:950) om miljösanktionsavgifter föreskriver regeringen att avgifter skall betalas för de överträdelser som anges i en bilaga till förordningen. Kommittén skall utvärdera effektiviteten hos det nya sanktionssystemet och samspelet mellan tillsynsreglerna, sanktionsavgifterna och de straffrättsliga reglerna samt föreslå de ändringar av regelverket som kan behövas.

Straff

Den straffrättsliga regleringen i miljöbalken bör uppmärksammas av kommittén. Riksåklagaren har i december 1998 genom rapporten Effektivare miljöbrottsbekämpning lämnat förslag till åtgärder. På uppdrag av riksdagen (bet. 1997/98:JuU1) har en nationell miljöbrottsstrategi utarbetats. Dessa frågor skall kommittén beakta i sitt arbete. Vidare framförs det ofta i den allmänna debatten att alltför få brott med miljörettslig anknytning beivras. Riksåklagaren har under beredningen av miljöbalken framfört att det bör göras en översyn av brotten miljöbrott och vållande till miljöstörning. Kommittén skall utreda förutsättningarna för att ändra brottsbeskrivningen av främst miljöbrott och även i övrigt följa den straffrättsliga tillämpningen av miljöbalken samt lämna de förslag som kan behövas för att åstadkomma ett effektivt och rättvist sanktionssystem.

Kostnader

Om kommitténs förslag påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, landsting, företag eller andra enskilda, skall en beräkning av dessa konsekvenser redovisas. Om förslagen innebär samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt, skall dessa redovisas. Om förslagen innebär kostnadskonsekvenser för staten, kommuner eller landsting, skall även förslag till finansiering anges.

Tidsplan, arbetsformer m.m.

Kommittén skall utöver vad som tidigare anförts samråda med den parlamentariska beredningen om mål i miljöpolitiken (M 1998:07). Kommittén skall dessutom genom utfrågningar, enkäter och på andra lämpliga sätt hämta in erfarenheter av miljöbalkens tillämpning. Om det under utredningens gång kommer fram ytterligare frågor av lagstiftningskaraktär som rör uppdraget, är kommittén fri att behandla dessa frågor. Större frågor skall först anmälas till regeringen.

Genom de övergångsregler som ges genom lagen (1998:811) om införande av miljöbalken gäller att äldre lag skall tillämpas i fråga om mål och ärenden som inkommit till domstolar och myndigheter före den 1 januari 1999. Detta innebär att de erfarenheter kom-

mittén kan inhämta om miljöbalken och dess genomslag blir begränsade under en inledande period särskilt som Koncessionsnämnden för miljöskydd överlämnat en stor mängd mål till domstolarna som skall handläggas enligt äldre ordning. Trots att utvärderingen av balken därför kommer att dröja finns det frågor av mer begränsad natur som kommittén kan inleda sitt arbete med. Kommittén skall därför i ett delbetänkande senast den 31 december 2000 redovisa förslag av mer begränsad, lagteknisk natur som uppdraget leder till. Kommittén skall i ett mer samlat betänkande senast den 1 juli 2002 lämna förslag till de mer omfattande ändringar av lagstiftningen som uppdraget kan medföra och samtidigt redovisa de hittills gjorda erfarenheterna av miljöbalkens hänsynsregler. Kommittén skall i ett slutbetänkande senast den 31 december 2003 redovisa en fullständigare bild av hur miljöbalken fått genomslag i den praktiska tillämpningen liksom andra frågor som rör uppföljningen av de centrala instrumenten i balken.

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till Miljöbalkskommittén (M 1999:03)

Dir. 2001:25

Beslut vid regeringssammanträde den 29 mars 2001.

Sammanfattning av uppdraget

Miljöbalkskommittén (1999:03) skall gå igenom sådana vattendomar som kan ha betydelse för riskerna för översvämningar. Syftet med genomgången skall vara att ta fram ett relevant underlag för en analys av miljöbalkens bestämmelser om omprövning av gällande tillstånd för vattenanläggningar och vattenreglering. Kommittén skall analysera bestämmelserna om omprövning samt vid behov föreslå ändringar i lagstiftningen.

Europaparlamentet och rådet har antagit ett direktiv (2000/60/EG) om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1, Celex 32000L0060), det så kallade ramdirektivet för vatten. Kommittén får i särskilt uppdrag att lämna förslag till hur direktivets bestämmelser om miljömål, åtgärdsprogram och utsläpp till vatten skall genomföras i svensk lagstiftning. Uppdraget omfattar även vissa andra bestämmelser i direktivet som rör miljöbalken och närliggande lagstiftning.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 22 december 1999 att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att utvärdera tillämpningen av miljöbalken och lämna förslag till nödvändiga reformer (dir. 1999:109). Kommittén har antagit namnet Miljöbalkskommittén.

Möjligheten att ompröva äldre tillstånd till vattenverksamhet

Kommittén skall enligt sina direktiv ägna särskilt intresse åt bl.a. prövningsordningen och andra regler för mål om tillstånd enligt miljöbalken.

Vidare har regeringen till kommittén överlämnat en framställning från Svenska Kraftverksföreningen om lagändringar i syfte att åstadkomma en mer ändamålsenlig och snabb hantering av mål om säkerhetshöjande åtgärder vid dammanläggningar. Det kan i sammanhanget också noteras att Affärsverket svenska kraftnät i regleringsbrevet för år 2000 fick i uppdrag att genomföra en översyn av finansieringsmöjligheterna för utredning och planering av åtgärder för att begränsa risken för skador vid höga vattenflöden samt för genomförande av förebyggande åtgärder. Uppdraget har redovisats till regeringen.

Översvämningarna i norra Svealand och södra Norrland samt västra Sverige under sommaren respektive hösten 2000 har väckt frågan om särskilt äldre vattendomar behöver omprövas. Detta aktualiserar i sin tur frågan om nu gällande föreskrifter om omprövning av tillstånd till vattenverksamhet, är tillräckliga för att förbättra möjligheterna att förebygga och begränsa riskerna för översvämningar.

Tillstånd enligt vattenlagen (1983:291, VL) och äldre vattenlagen (1918:523, ÄVL) eller motsvarande äldre bestämmelser skall anses meddelade enligt miljöbalken (MB) enligt 5 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken (MP). Ett sådant tillstånd och villkoren för detta skall alltså kunna omprövas enligt 24 kap. 5 § MB på ansökan av Naturvårdsverket, Kammarkollegiet eller länsstyrelsen, enligt vad som framgår av 24 kap. 7 § MB. Det är då att lägga märke till nyheten i MB att det inte bara är villkoren utan också själva tillståndet till vattenverksamhet som kan omprövas, såvitt avser verksamhetens omfattning. I fråga om tillstånd enligt VL och ÄVL gäller alltså inte den begränsning i fråga om möjligheterna till omprövning såvitt avser verksamhetens omfattning som i 31 § MP stadgats beträffande ett tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt miljöskyddslagen (1969:387). Däremot gäller för vattenverksamhet enligt 32 och 33 §§ MP, särskilda bestämmelser som innebär en avvikelse från huvudregeln i 24 kap. 5 § första stycket 1, att en verksamhet alltid kan omprövas efter tio år. De fall som avses i 32 § MP avser tillstånd enligt VL, där omprövningstiden enligt 15 kap. 3 § av vattendomstol fastställts vara längre än 10 år. Av 33 § första

och andra styckena MP följer att längre omprövningstider också gäller i fråga om vissa tillstånd enligt ÄVL.

Det bör dock observeras att det nyss nämnda undantaget gäller tidsfristen enligt 24 kap. 5 § första stycket 1 MB. De grunder för omprövning före utgången av denna tidsfrist som anges i punkterna 2–11 i stadgandet gäller alltså även tillstånd enligt VL och ÄVL. För punkt 6 gäller dock den inskränkningen som stadgas i 33 § tredje stycket MP och som förutsätter att förändringen i omgivningen har skett efter den 31 december 1983.

För den materiella bedömningen vid omprövningen gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. samt de särskilda tillåtlighetsreglerna i 11 och 16 kap. MB. Dessutom gäller det extra skyddet för tillståndshavaren i 24 kap. 5 § sista stycket MB, som innebär att det vid omprövning inte får meddelas så ingripande villkor eller andra bestämmelser att verksamheten inte längre kan bedrivas eller att den avsevärt försvåras.

Det bör dock påpekas att bestämmelserna om tillståndshavarens rätt till ersättning vid omprövning kan innebära begränsningar i det allmännas möjligheter att åstadkomma förbättringar för t.ex. miljö eller fisket. Till skillnad från vad som gäller vid omprövning av miljöfarlig verksamhet finns nämligen en sådan ersättningsrätt. Reglerna innebär i korthet följande (31 kap. 20 och 22 §§ MB samt 39 § MP).

Om en omprövning medför förlust av vatten eller fallhöjd eller inskränkning i en regleringsrätt har tillståndshavaren i princip rätt till ersättning av staten. Någon rätt till ersättning finns däremot inte till den del omprövningen avser förbättring av en vattenanläggnings säkerhet och inte heller för tillståndshavarens kostnader för skadeförebyggande eller skadekompenserande åtgärder som han blir skyldig att utföra enligt omprövningen.

En annan begränsning av möjligheterna att begära omprövning kan vara att den myndighet som begärt omprövning i vissa fall blir skyldig att betala sakägarnas rättegångskostnader. Ansvar för att betala rättegångskostnaderna kan också verka avhållande på en tillståndshavarens vilja att själv begära omprövning, t.ex. för att förbättra säkerheten hos en vattenanläggning.

Ramdirektivet för vatten

Europaparlamentet och rådet har antagit ett direktiv (2000/60/EG) om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1, Celex 32000L0060), det så kallade ramdirektivet för vatten. Senast den 22 december 2003 skall de nationella författningar som är nödvändiga för att följa direktivet träda i kraft.

- Syftet med direktivet är att upprätta en ram för skyddet av såväl ytvatten som grundvatten, vilket i sin tur sammanfattningsvis syftar till att
- hindra ytterligare försämringar av statusen hos bl.a. marina ekosystem och ekosystem i sjöar och vattendrag samt att sådana system skall skyddas och förbättras,
- främja en hållbar vattenanvändning,
- eftersträva ett ökat skydd för och en förbättring av vattenmiljön bl.a. genom att utsläpp och spill av vissa ämnen minskar eller upphör, ·
- säkerställa att föroreningen av grundvatten gradvis minskar och att ytterligare förorening förhindras samt
- bidra till att mildra effekterna av översvämning och torka.

Medlemsstaterna skall identifiera de avrinningsområden som ligger inom deras territorium och hänföra dem till avrinningsdistrikt. Myndigheter skall utses för tillämpningen av direktivet inom varje distrikt. I direktivet finns särskilda regler för hur frågor som rör avrinningsområden som sträcker sig över flera medlemsstater eller som sträcker sig utanför Europeiska unionen skall hanteras.

Regeringen avser att utse en särskild utredare med uppdrag att utarbeta ett förslag till ett administrativt system för förvaltning av avrinningsdistrikten. I det uppdraget ingår att utarbeta förslag till bl.a. avgränsning av avrinningsdistrikten samt myndighetsorganisation och former för dess beslutsfattande. Materiella frågor som har anknytning till miljöbalken och närliggande lagstiftning är det dock lämpligare att Miljöbalkskommittén får i uppdrag att utreda.

Uppdraget

Omprövning av tillstånd till vattenverksamhet

Kommittén skall gå igenom sådana vattendomar som kan ha betydelse för riskerna för översvämningar. Syftet med genomgången skall vara att ta fram ett relevant underlag för en analys av miljöbalkens bestämmelser om omprövning av gällande tillstånd och villkor för vattenanläggningar och vattenreglering. Kommittén skall bedöma om förutsättningarna för omprövning är tillräckliga för att förbättra möjligheterna att förebygga och begränsa riskerna för översvämningar. Kommittén skall också bedöma om de processuella reglerna är ändamålsenliga. Vidare skall kommittén analysera om ersättningsreglerna och bestämmelserna om rättegångskostnader lägger hinder i vägen för angelägna omprövningar som syftar till att förbättra t.ex. dammsäkerhet och minska riskerna för och skadeverkningarna av översvämningar.

Om kommittén vid sin analys kommer fram till att det finns behov av lagstiftning, skall kommittén föreslå sådan.

Ramdirektivet för vatten

De miljömål som anges i artikel 4 i ramdirektivet för vatten innebär främst att åtgärder skall vidtas för att uppnå en viss vattenkvalitet. För att säkerställa ett korrekt genomförande av direktivet i svensk lagstiftning är det nödvändigt att analysera om direktivets miljömål som sådana helt eller delvis bör författningsregleras. Kommittén skall göra en sådan analys. Om det bedöms vara nödvändigt att författningsreglera direktivets miljömål skall förslag lämnas till författningsändringar. Direktivets miljömål kan även få betydelse för hur direktivets bestämmelser om åtgärdsprogram skall genomföras.

Artikel 4 innehåller även bestämmelser som inte direkt anger miljömål men som har anknytning till målen. Som exempel kan nämnas att det finns regler för klassificering av vissa vattenförekomster och om villkoren för att tidsfristerna för att uppnå målen skall få förlängas. Beträffande de delar av artikel 4 som inte direkt anger miljömål skall författningsförslag lämnas i den omfattning som är lämplig med hänsyn till kommitténs förslag beträffande målen och även i övrigt.

Kommittén skall ta ställning till hur direktivets bestämmelser om åtgärdsprogram, som finns i artikel 11, lämpligen kan genom-

föras i svensk lagstiftning. I första hand skall analyseras om detta kan göras genom ändringar av de nuvarande svenska reglerna om åtgärdsprogram, som finns i 5 kap. miljöbalken. Om så är fallet skall förslag till nödvändiga författningsändringar lämnas. Om det inte är lämpligt att genomföra bestämmelserna på detta sätt skall kommittén föreslå en annan ordning. Förslagen kan begränsas på det sätt kommittén finner lämpligt med hänsyn till att artikel 11 i vissa delar innehåller detaljerade regler.

Ett åtgärdsprogram enligt direktivet kan, enligt artikel 11.1, hänvisa till åtgärder till följd av nationell lagstiftning. I artikel 11.3 anges de grundläggande åtgärder som åtgärdsprogrammen skall inbegripa. Flera av dessa är sådana att kraven på innehållet i åtgärdsprogrammen kan bli helt eller delvis uppfyllda genom hänvisningar till befintliga svenska författningar, bl.a. reglerna om tillståndsplikt för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet enligt 9 respektive 11 kap. miljöbalken. Kommittén skall redovisa i vilka avseenden kraven i artikel 11.3 är uppfyllda befintlig svensk lagstiftning. I de avseenden så inte är fallet skall kommittén lämna förslag till författningsändringar. I de delar som kommittén anser att artikel 11.3 lämpligare genomförs genom de enskilda åtgärdsprogrammen, skall kommittén emellertid i stället lämna förslag som innebär att kraven kan genomföras på detta sätt. Kommittén behöver inte lämna förslag till genomförande av artikel 11.3 b.

Det är särskilt viktigt att kommittén analyserar vilka rättsverkningar ett åtgärdsprogram bör ha för att uppfylla direktivets krav. Det gäller rättsverkningarna för såväl enskilda som kommuner och myndigheter, bl.a. vid prövningar av ansökningar om tillstånd till vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet, vid omprövningar av sådana tillstånd samt för pågående markanvändning i övrigt. Direktivets bestämmelser om åtgärdsprogram kan också innebära att programmen skall innefatta åtgärder av betydelse för den kommunala planeringen. Även frågan hur åtgärdsprogrammen skall beaktas vid den kommunala planeringen skall därför analyseras. Kommitténs författningsförslag för genomförande av artikel 11 skall utformas så att åtgärdsprogrammen får de rättsverkningar som behövs för ett korrekt genomförande av direktivet.

Enligt artikel 10 skall alla utsläpp till ytvatten regleras enligt regler som anges i direktivet samt enligt andra särskilt angivna EG-direktiv och annan relevant EG-lagstiftning. Kommittén skall granska om svenska regler för utsläpp till vatten står i överens-

stämmelse med de krav som ställs i artikeln. Om det behövs skall förslag till nödvändiga författningsändringar lämnas.

I artikel 7 finns bestämmelser om vatten som används för uttag av dricksvatten. Artikeln gäller även för vatten som är avsedda att i framtiden användas för detta ändamål. I artikel 7.3 föreskrivs att medlemsstaterna skall säkerställa erforderligt skydd för sådana vattenförekomster och att säkerhetszoner får upprättas för dessa. Kommittén skall bedöma om det behövs författningsändringar för att genomföra artikel 7.3, utöver de ändringar som föreslås för genomförandet av artiklarna 4, 10 och 11. Om författningsändringar behövs skall kommittén lämna förslag till sådana.

I artikel 8 finns bestämmelser om att program för övervakning av vattenstatusen skall upprättas. Enligt artikel 8.2 skall övervakningen stämma överens med kraven i bilaga V till direktivet. Av avsnitt 1.3.2 i bilagan följer att övervakningen av ytvatten skall utföras så att omfattningen och effekten av påverkan från både punkt- och diffusa källor kan bedömas. Enligt 26 kap. 22 § miljöbalken finns för närvarande en skyldighet för verksamhetsutövare eller den som vidtar en åtgärd att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. En tillsynsmyndighet kan utse någon annan att göra sådana undersökningar. Verksamhetsutövaren eller den som vidtagit en åtgärd är då skyldig att ersätta kostnaderna för undersökningen.

De myndigheter som kommer att ansvara för förvaltningen av avrinningsdistrikten bör även ansvara för att övervakningsprogram enligt artikel 8 upprättas. För detta ändamål bör det finnas möjligheter att på bekostnad av verksamhetsutövare låta utföra samordnade undersökningar av olika verksamheters påverkan på vattenmiljön i hela avrinningsområden. Kommittén skall analysera om en ordning motsvarande 26 kap. 22 § miljöbalken gör detta möjligt och lämna förslag till nödvändiga författningsändringar.

Syftet med direktivet, att upprätta en ram för skyddet av vatten, anges i artikel 1. Kommittén skall ta ställning till om det för ett korrekt genomförande av direktivet är nödvändigt att i Sverige författningsreglera syftet. Om så bedöms vara fallet skall författningsförslag lämnas.

I artikel 2 ges definitioner på olika begrepp som används i direktivet. Om kommittén, mot bakgrund av sina förslag i övrigt, finner att definitionerna bör författningsregleras, skall förslag till sådan reglering lämnas.

I artikel 23 sägs att medlemsstaterna skall ange vilka påföljder som skall tillämpas i fall av överträdelse av nationella bestämmelser som antas till följd av direktivet. I den utsträckning det behövs skall kommitténs förslag innehålla förslag till påföljder.

Kommittén skall inte behandla de särskilda frågor som gäller samarbete med Finland och Norge i gemensamma avrinningsområden.

Kostnader och andra konsekvenser

Vad som sägs om kostnader i kommitténs huvuddirektiv (dir. 1999:109) gäller också detta särskilda uppdrag.

Om förslagen beträffande ramdirektivet för vatten har betydelse för den kommunala självstyrelsen, skall konsekvenserna i det avseendet belysas i betänkandet.

Arbetsformer och redovisning av uppdraget

Kommittén skall i frågor som rör ramdirektivet för vatten samråda med den särskilde utredare som skall lämna förslag till ett administrativt system för direktivets genomförande. Syftet skall vara att åstadkomma en sådan samordning av utredarens och kommitténs förslag att det praktiska genomförandet av direktivet säkerställs.

Beträffande tilläggsuppdraget om omprövning av tillstånd till vattenverksamhet skall ett principförslag redovisas senast den 1 juli 2002. Det slutliga förslaget i denna del skall redovisas senast den 31 december 2003. Tilläggsuppdraget som avser ramdirektivet för vatten skall redovisas senast den 1 juli 2002.

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till Miljöbalkskommittén (M 1999:03)

Dir. 2002:37

Beslut vid regeringssammanträde den 28 februari 2002.

Sammanfattning av uppdraget

Sista dag att redovisa den del av uppdraget som rör ramdirektivet för vatten flyttas fram till den 30 november 2002.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 22 december 1999 att tillkalla en parlamentarisk sammansatt kommitté med uppdrag att utvärdera tillämpningen av miljöbalken och lämna förslag till nödvändiga reformer (dir. 1999:109). Kommittén har antagit namnet Miljöbalkskommittén.

Europaparlamentet och rådet har antagit ett direktiv (2000/60/EG) om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område, det så kallade ramdirektivet för vatten. I tilläggsdirektiv beslutade den 29 mars 2001 utvidgades därför Miljöbalkskommitténs uppdrag bl.a. till att lämna förslag till hur ramdirektivets bestämmelser om miljömål, åtgärdsprogram och utsläpp till vatten skall genomföras (dir. 2001:25). Enligt tilläggsdirektiven skall den delen av uppdraget redovisas senast den 1 juli 2002.

Enligt tilläggsdirektiven skall kommittén när det gäller frågor som rör ramdirektivet samråda med den särskilde utredare som skall lämna förslag till ett administrativt system för förvaltning av avrinningsdistrikt (M 2001:01, dir. 2001:78). Den utredaren skall slutredovisa sitt uppdrag senast den 30 november 2002.

Miljöbalkskommitténs uppdrag rörande ramdirektivet för vatten kräver ett nära samarbete med den särskilde utredaren. Kommittén

har därför begärt att tiden för redovisning av den delen av uppdraget förlängs till den 30 november 2002.

Uppdraget

Med ändring av den i tilläggsdirektiven (dir. 2001:25) angivna tidpunkten skall kommittén redovisa tilläggsuppdraget som rör ramdirektivet för vatten senast den 30 november 2002.

Ramdirektivet för vatten, huvudtext

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område

(se EGT L 327, 22.12.2000. s. 1, Celex 32000L0060)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 175.1 i detta, med beaktande av kommissionens förslag¹, med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande², med beaktande av Regionkommitténs yttrande³, i enlighet med det förfarande som anges i artikel 251 i fördraget⁴, mot bakgrund av det gemensamma utkast som godkändes av förlikningskommittén den 18 juli 2000, och av följande skäl:

(1) Vatten är ingen vara vilken som helst utan ett arv som måste skyddas, försvaras och behandlas som ett sådant.

(2) I slutsatserna för ministerseminariet om gemenskapens vattenpolitik i Frankfurt 1988 betonas behovet av en gemenskapslagstiftning som omfattar ekologisk kvalitet. I sin resolution av den 28 juni 1988⁵ anmodade rådet kommissionen att lägga fram förslag för att förbättra den ekologiska kvaliteten hos gemenskapens ytvattenresurser.

(3) I förklaringen från det ministerseminarium om grundvatten som hölls i Haag 1991 uppmärksammades behovet av åtgärder för att undvika en försämring av sötvattenkvaliteten och sötvatten-

¹ EGT C 184, 17.6.1997, s. 20, EGT C 16, 20.1.1998, s. 14 och EGT C 108, 7.4.1998, s. 94.

² EGT C 355, 21.11.1997, s. 83.

³ EGT C 180, 11.6.1998, s. 38.

⁴ Europaparlamentets yttrande av den 11 februari 1999 (EGT C 150, 28.5.1999, s. 419), bekräftat den 16 september 1999, rådets gemensamma ståndpunkt av den 22 oktober 1999 (EGT C 343, 30.11.1999, s. 1) och Europaparlamentets beslut av den 16 februari 2000 (ännu ej offentliggjort i EGT). Europaparlamentets beslut av den 7 september 2000 och rådets beslut av den 14 september 2000.

⁵ EGT C 209, 9.8.1988, s. 3.

kvantiteten på sikt, och ett åtgärdsprogram för en ekologiskt hållbar förvaltning och skydd av sötvattenresurserna, som skulle genomföras före utgången av år 2000, efterlystes. Rådet efterlyste i sina resolutioner av den 25 februari 1992⁶ och den 20 februari 1995⁷ ett åtgärdsprogram för grundvatten och en översyn av rådets direktiv 80/68/EEG av den 17 december 1979 om skydd för grundvatten mot förorening genom vissa farliga ämnen⁸.

(4) Trycket på vattenresurserna i gemenskapen ökar ständigt på grund av den allt större efterfrågan på tillräckliga mängder vatten v god kvalitet för alla syften. Europeiska miljöbyrån lade den 10 november 1995 i sin rapport "Environment in the European Union – 1995" fram en uppdaterad rapport om miljötillståndet, vilken bekräftade behovet av åtgärder för att skydda gemenskapens vattenresurser ii såväl kvalitativt som kvantitativt hänseende.

(5) Rådet begärde i sina slutsatser av den 18 december 1995 bland annat att ett nytt ramdirektiv med de grundläggande principerna för en hållbar vattenpolitik i Europeiska unionen skulle utarbetas och uppmanade kommissionen att lägga fram ett förslag i detta syfte.

(6) Kommissionen antog den 21 februari 1996 ett meddelande till Europaparlamentet och rådet om Europeiska gemenskapens vattenpolitik, i vilket principerna för gemenskapens vattenpolitik fastställdes.

(7) Kommissionen lade den 9 september 1996 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett handlingsprogram för integrerat skydd och förvaltning av grundvattenmiljön⁹. I sitt förslag pekade kommissionen på behovet av att fastställa förfaranden för reglering av sötvattenuttag och övervakning av sötvattenkvalitet och sötvattenkvantiteten.

(8) Kommissionen beslutade den 29 maj 1995 om ett meddelande till Europaparlamentet och rådet om försiktigt nyttjande och

---

⁶ EGT C 59, 6.3.1992, s. 2.

⁷ EGT C 49, 28.2.1995, s. 1.

⁸ EGT L 20, 26.1.1980, s. 43. Direktivet ändrat genom direktiv 91/692/EEG (EGT L 377, 31.12.1991, s. 48).

⁹ EGT C 355, 25.11.1996, s. 1.

bevarande av våtmarker, där våtmarkernas viktiga funktion för skyddet av vattenresurserna erkändes.

(9) Det är nödvändigt att utarbeta en integrerad gemenskapspolitik för vatten.

(10) Kommissionen anmodades av rådet den 25 juni 1996, av Regionkommittén den 19 september 1996, av Ekonomiska och sociala kommittén den 26 september 1996 och av Europaparlamentet den 23 oktober 1996 att lägga fram ett förslag till rådets direktiv om upprättande av en ram för en europeisk vattenpolitik.

(11) Gemenskapens miljöpolitik skall, på det sätt som anges i artikel 174 i fördraget, bidra till att uppnå de mål som består i att bevara, skydda och förbättra miljön och i att utnyttja naturresurserna varsamt och rationellt. Den skall bygga på försiktighetsprincipen och på principerna att förebyggande åtgärder bör vidtas, att miljöförstöring företrädesvis bör hejdas vid källan och att förorenaren skall betala.

(12) I enlighet med artikel 174 i fördraget skall gemenskapen när den utarbetar sin miljöpolitik beakta tillgängliga vetenskapliga och tekniska data, miljöförhållanden i gemenskapens olika regioner samt den ekonomiska och sociala utvecklingen i gemenskapen som helhet och den balanserade utvecklingen i dess regioner samt de potentiella fördelar och kostnader som är förenade med att åtgärder vidtas eller inte vidtas.

(13) Olika omständigheter och behov inom gemenskapen kräver särskilda lösningar. Dessa olikheter bör beaktas vid planering och genomförande av åtgärder som syftar till att säkerställa skydd för och en hållbar användning av vatten inom avrinningsområdets ram. Beslut bör fattas så nära de platser där vattnet påverkas eller används som möjligt. Åtgärder som ligger inom medlemsstaternas ansvarsområde bör prioriteras genom utarbetande av åtgärdsprogram som är anpassade till regionala och lokala förhållande.

(14) Om detta direktiv skall bli framgångsrikt krävs nära samarbete och samverkan på gemenskapsnivå, medlemsstatsnivå och lokal nivå. Det krävs också information till allmänheten, inbegripet användarna, och att samråd sker med dem samt att de är delaktiga.

(15) Vattenförsörjningen är en tjänst i allmänhetens intresse enligt kommissionens meddelande "Tjänster i allmänhetens intresse i Europa"¹⁰.

(16) Det är nödvändigt att ytterligare integrera skyddet och den hållbara förvaltningen av vattenresurserna med andra av gemenskapens politikområden, exempelvis energi, transport, jordbruk, fiskeri, regional politik och turism. Detta direktiv bör ligga till grund för en fortsatt dialog och för utvecklingen av strategier för ytterligare integration av olika politikområden. Detta direktiv kan också utgöra ett viktigt bidrag till andra områden där medlemsstaterna samarbetar, till exempel det europeiska projektet för fysisk utveckling (European Spatial Development Perspective).

(17) En effektiv och sammanhängande vattenpolitik måste beakta sårbarheten hos akvatiska ekosystem som är belägna nära kusten och floddeltan eller i bukter eller hav som är relativt inneslutet, eftersom deras balans starkt påverkas av kvaliteten på det inlands-vatten som flyter in i dem. Skyddet av vattenstatusen inom avrinningsområden kommer att ge ekonomiska fördelar genom att bidra till skyddet av fiskbestånd, inbegripet kustnära fiskbestånd.

(18) Gemenskapens vattenpolitik kräver en klar och tydlig, effektiv och enhetlig rättslig ram. Gemenskapen bör fastställa gemensamma principer och en allmän ram för åtgärderna. Detta direktiv bör tillhandahålla en sådan ram och samordna och integrera och, på längre sikt, ytterligare utveckla de allmänna principerna och strukturerna för skydd och hållbar användning av vattenresurserna i gemenskapen i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

(19) Detta direktiv syftar till att bevara och förbättra vattenmiljön i gemenskapen. Detta mål avser först och främst kvaliteten hos det berörda vattnet. Kvantitetsreglering är en extra åtgärd för att garantera god vattenkvalitet och därför bör åtgärder med avseende på kvantiteten som främjar målet att säkerställa en god kvalitet också fastställas.

---

¹⁰ EGT C 281, 26.9.1996, s. 3.

(20) Den kvantitativa statusen hos en grundvattenförekomst kan påverka den ekologiska kvaliteten hos ytvatten och terrestra ekosystem som är förbundna med den grundvattenförekomsten.

(21) Gemenskapen och medlemsstaterna är parter i olika internationella avtal som innehåller viktiga skyldigheter när det gäller att skydda marina vatten mot föroreningar, särskilt konventionen om skydd av Östersjöområdets marina miljö, som undertecknades i Helsingfors den 9 april 1992 och godkändes genom rådets beslut 94/157/EG¹¹, konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten, som undertecknades i Paris den 22 september 1992 och godkändes genom rådets beslut 98/249/EG¹² och konventionen om skydd för Medelhavet mot förorening, som undertecknades i Barcelona den 16 februari 1976 och godkändes genom rådets beslut 77/586/EEG¹³ samt dess protokoll om skydd av Medelhavet mot förorening från landbaserade källor, som undertecknades i Aten den 17 maj 1980 och godkändes genom rådets beslut 83/101/EEG¹⁴. Detta direktiv bör bidra till att göra det möjligt för gemenskapen och medlemsstaterna att uppfylla dessa skyldigheter.

(22) Detta direktiv bör bidra till en successiv minskning av utsläppen av farliga ämnen till vatten.

(23) Gemensamma principer behövs för att samordna medlemsstaternas insatser för att förbättra skyddet av gemenskapens vattenresurser både när det gäller kvantitet och kvalitet, främja en hållbar vattenanvändning, bidra till regleringen av gränsöverskridande vattenproblem, skydda akvatiska ekosystem och sådana terrestra ekosystem och våtmarker som är direkt beroende av dem samt skydda och utveckla de potentiella användningsområdena för gemenskapens vattenresurser.

(24) God vattenkvalitet kommer att bidra till att säkerställa försörjningen av dricksvatten till befolkningen.

---

¹¹ EGT L 73, 16.3.1994, S. 19.

¹² EGT L 104, 3.4.1998, s. 1.

¹³ EGT L 240, 19.9.1977, s. 1.

¹⁴ EGT L 67, 12.3.1983, s. 1.

(25) Gemensamma definitioner av vattenstatusen vad gäller kvalitet och – när detta är motiverat från miljöskyddssynpunkt – kvantitet bör fastställas. Miljömål bör ställas upp för att säkerställa att en god yt- och grundvattenstatus uppnås i hela gemenskapen och att försämring av vattnets status förhindras på gemenskapsnivå.

(26) Medlemsstaterna bör sträva efter att uppnå åtminstone god vattenstatus genom att fastställa och genomföra nödvändiga åtgärder inom integrerade åtgärdsprogram, med beaktande av befintliga gemenskapskrav. Där en god vattenstatus redan föreligger, bör denna upprätthållas. När det gäller grundvatten bör, utöver kraven avseende god vattenstatus, varje betydande och ihållande ökning av koncentrationen av förorenande ämnen identifieras och motverkas.

(27) Det slutgiltiga målet med detta direktiv är att uppnå att all förorening av prioriterade farliga ämnen upphör fullständigt och att bidra till att uppnå koncentrationer i den marina miljön som ligger nära bakgrunds nivåer av naturligt förekommande ämnen.

(28) Yt- och grundvattenresurser är i princip förnybara naturresurser. Uppgiften att säkerställa en god grundvattenstatus kräver åtgärder på ett tidigt stadium och en stabil och långsiktig planering av skyddsåtgärder med tanke på den naturliga tidsåtgången för grundvattnets bildning och förnyelse. I tidsplanerna för åtgärder som syftar till att uppnå en god grundvattenstatus måste denna tidsåtgång beaktas och varje betydande och ihållande ökning av koncentrationen av något förorenande ämne måste motverkas.

(29) Medlemsstaterna får i sina ansträngningar för att uppnå de mål som ställs upp i detta direktiv och när de fastställer ett åtgärdsprogram för detta ändamål genomföra åtgärdsprogrammet successivt så att kostnaderna för genomförandet sprids ut.

(30) För att säkerställa ett fullständigt och konsekvent genomförande av detta direktiv bör eventuella förlängningar av tidsplanen göras på grundval av lämpliga, klara och tydliga kriterier och motiveras av medlemsstaterna i deras förvaltningsplaner för avrinningsdistrikten.

(31) I fall där en vattenförekomst påverkas i sådan utsträckning av mänsklig verksamhet eller där dess naturliga tillstånd är sådant att

det kan vara omöjligt eller orimligt dyrt att uppnå en god status, kan mindre stränga miljömål ställas upp på grundval av lämpliga, klara och tydliga kriterier, och alla genomförbara åtgärder bör vidtas för att hindra varje ytterligare försämring av vattenstatusen.

(32) Det kan finnas skäl att under vissa förutsättningar göra undantag från kravet att hindra ytterligare försämring eller att uppnå god status om detta inte är möjligt på grund av oförutsedda eller exceptionella omständigheter, särskilt översvämningar eller torka eller om det är av utomordentligt stor betydelse från allmän synpunkt, nya ändringar i en ytvattenförekomsts fysiska karaktäristika eller nivåförändringar hos grundvattenförekomster, under förutsättning att alla genomförbara åtgärder har vidtagits för att lindra de negativa konsekvenserna för vattenförekomstens status.

(33) Målet att uppnå god vattenstatus bör eftersträvas för varje avrinningsområde så att åtgärder som avser ytvatten och grundvatten som tillhör samma ekologiska, hydrologiska och hydrogeologiska system samordnas.

(34) Ur miljöskyddssynpunkt behövs det en ökad integrering av de kvalitativa och kvantitativa aspekterna av både yt- och grundvattenresurserna som tar hänsyn till de naturliga vattenflödesförhållandena i den hydrologiska cykeln.

(35) Inom sådana avrinningsområden där vattenanvändningen kan få gränsöverskridande effekter, bör kraven att nå de miljömål som har uppställts genom detta direktiv, och särskilt alla åtgärdsprogram, samordnas för hela avrinningsdistriktet. När det gäller avrinningsområden som sträcker sig utanför gemenskapens gränser bör medlemsstaterna eftersträva en lämplig samordning med relevanta icke-medlemsstater. Detta direktiv skall bidra till genomförandet av gemenskapens förpliktelser enligt internationella konventioner om skydd av vatten och om vattenförvaltning, i synnerhet Förenta nationernas konvention om skydd för och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar, som godkänts genom rådets beslut nr 95/308/EG¹⁵ och senare överenskommelser om dess tillämpning.

---

¹⁵ EGT L 185, 5.8.1995, s. 42.

(36) Det är nödvändigt att analysera avrinningsområdets karaktistiska och konsekvenserna av mänsklig verksamhet samt att göra en ekonomisk analys av vattenanvändningen. Utvecklingen av vattenstatusen bör övervakas av medlemsstaterna på en systematisk och jämförbar grund inom hela gemenskapen. Denna information är nödvändig för att skapa en god grund för medlemsstaterna att utarbeta åtgärdsprogram för att uppnå de mål som fastställs enligt detta direktiv.

(37) Medlemsstaterna bör fastställa vilka vattenresurser som används för uttag av dricksvatten och se till att bestämmelserna i rådets direktiv 80/778/EEG av den 15 juli 1980 om kvaliteten på vatten avsett att användas som dricksvatten¹⁶ följs.

(38) Användning av ekonomiska styrmedel från medlemsstaternas sida kan vara en lämplig del av ett åtgärdsprogram. Principen om kostnadstäckning för vattentjänster inberäknat miljö- och resurskostnader i samband med skada och negativa konsekvenser för vattenmiljön bör beaktas, i synnerhet i enlighet med principen att förorenaren betalar. För detta ändamål krävs en ekonomisk analys av vattentjänsterna som grundar sig på långsiktiga prognoser beträffande tillgång och efterfrågan på vatten i avrinningsdistriktet.

(39) Det finns ett behov av att förebygga eller minska konsekvenserna av oavsiktliga föroreningar av vatten. Åtgärdsprogrammet bör omfatta åtgärder med detta syfte.

(40) I fråga om förebyggande och reglering av föroreningar bör gemenskapens vattenpolitik utgå från ett kombinerat tillvägagångssätt och använda reglering av föroreningar vid källan genom att fastställa gränsvärden för utsläpp och miljö kvalitetsnormer.

(41) När det gäller vattenkvantitet bör övergripande principer fastställas för reglering av uttag och uppdämning för att säkerställa en hållbar miljö i de påverkade vattensystemen.

(42) Gemensamma miljö kvalitetsnormer och värden för utsläppsgränser för vissa grupper eller familjer av förorenande ämnen bör i form av minimikrav föreskrivas i gemenskapslagstiftningen. Be-

---

¹⁶ EGT L 229, 30.8.1998, s. 11. Direktivet senast ändrat genom direktiv 98/83/EG (EGT L 330, 5.12.1998, s. 32).

stämmelser för antagande av sådana normer på gemenskapsnivå bör antas.

(43) Föroreningar genom utsläpp eller spill av prioriterade farliga ämnen måste upphöra eller stegvis elimineras. Europaparlamentet och rådet bör efter förslag från kommissionen besluta vilka ämnen som skall prioriteras och vilka särskilda åtgärder som skall vidtas mot vattenföroreningar som orsakas av dessa ämnen. Rådet bör härvid beakta alla betydande källor och fastställa en kostnads-effektiv och rimlig nivå på och kombination av regleringar.

(44) Vid fastställandet av prioriterade farliga ämnen bör försiktighetsprincipen beaktas, i synnerhet genom användning av fastställda potentiella negativa effekter av produkten och en vetenskaplig bedömning av risken som stöd.

(45) Medlemsstaterna bör meddela föreskrifter för att eliminera förorening av ytvatten genom de prioriterade ämnena och för att progressivt minska förorening genom andra ämnen som annars skulle hindra medlemsstaterna från att uppnå målen för ytvattenförekomsterna.

(46) För att säkerställa allmänhetens, inbegripet vattenanvändarnas, deltagande i utarbetande och uppdatering av förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt är det nödvändigt att tillhandahålla riktig information om planerade åtgärder och att rapportera om framsteg vid åtgärdernas genomförande för att allmänheten skall kunna delta innan slutliga beslut om nödvändiga åtgärder fattas.

(47) I syfte att utarbeta lämpliga gemenskapsstrategier för att undanröja hinder för en förbättrad vattenstatus bör detta direktiv tillhandahålla mekanismer för att hantera sådana hinder som inte omfattas av gemenskapens vattenlagstiftning.

(48) Kommissionen bör årligen lägga fram en uppdaterad plan över initiativ som den avser att föreslå inom vattenområdet.

(49) Tekniska specifikationer bör fastställas som en del av detta direktiv för att säkerställa ett enhetligt tillvägagångssätt inom gemenskapen. Kriterierna för utvärdering av vattenstatus utgör ett viktigt steg framåt. Anpassning av vissa tekniska aspekter till den

tekniska utvecklingen och till standardiseringen av övervaknings-, insamlings- och analysmetoder bör ske med hjälp av ett kommitté-förfarande. För att främja en grundläggande förståelse och en konsekvent tillämpning av kriterierna för karakterisering av avrinningsdistrikten och utvärdering av vattenstatusen får kommissionen anta riktlinjer för tillämpningen av dessa kriterier.

(50) De åtgärder som krävs för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter¹⁷.

(51) Genomförandet av detta direktiv bör medföra en skyddsnivå för vattenresurser som är åtminstone likvärdig med den som tillhandahålls i vissa tidigare rättsakter, vilka därför bör upphävas när de relevanta bestämmelserna i detta direktiv har genomförts fullt ut.

(52) Bestämmelserna i detta direktiv övertar den ram för reglering av föroreningar genom farliga ämnen som inrättades genom direktiv 76/464/EEG¹⁸. Det direktivet bör därför upphävas när de relevanta bestämmelserna i detta direktiv har genomförts fullt ut.

(53) Det bör tillses att befintlig miljölagstiftning om skydd av vatten genomförs och verkställs fullt ut. Det är nödvändigt att säkerställa en riktig tillämpning av bestämmelserna om genomförandet av detta direktiv i hela gemenskapen genom lämpliga påföljder enligt medlemsstaternas lagstiftning. Dessa påföljder bör vara effektiva, proportionella och avskräckande.

---

¹⁷ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

¹⁸ EGT L 129, 18.5.1976, s. 23. Direktivet ändrat genom direktiv 91/692/EEG (EGT L 377, 31.12.1991, s. 48).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE

*Artikel 1***Syfte**

Syftet med detta direktiv är att upprätta en ram för skyddet av inlandsytvatten, vatten i övergångszon, kustvatten och grundvatten, för att

- a) hindra ytterligare försämringar och skydda och förbättra statusen hos akvatiska ekosystem och, såvitt avser deras vattenbehov, även terrestra ekosystem och våtmarker som är direkt beroende av akvatiska ekosystem,
- b) främja en hållbar vattenanvändning baserad på ett långsiktigt skydd av tillgängliga vattenresurser, och
- c) eftersträva ökat skydd och förbättring av vattenmiljön bland annat genom särskilda åtgärder för en gradvis minskning av utsläpp och spill av prioriterade ämnen samt genom att utsläpp och spill av prioriterade farliga ämnen upphör eller stegvis elimineras,
- d) säkerställa en gradvis minskning av förorening av grundvattnet och förhindra ytterligare förorening, och
- e) bidra till att mildra effekterna av översvämning och torka

och därigenom bidra till

- tillräcklig tillgång på ytvatten och grundvatten av god kvalitet som behövs för en hållbar, balanserad och rättvis vattenanvändning,
- en betydande minskning av förorening av grundvattnet,
- skydd för territoriella och marina vatten,
- uppfyllande av målen för relevanta internationella överenskommelser, inbegripet sådana som syftar till att förebygga och eliminera förorening av den marina miljön, genom gemenskapsåtgärder enligt artikel 16.3 för att utsläpp och spill av prioriterade farliga ämnen upphör eller radvis elimineras, med det slutgiltiga målet att uppnå koncentrationer i den marina miljön som ligger nära bakgrundsnivåerna för naturligt före-

kommande ämnen och nära noll för av människan framställda syntetiska ämnen.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv tillämpas följande definitioner:

- 1) *ytvatten*: inlandsvatten utom grundvatten; vatten i övergångszon och kustvatten utom när det gäller kemisk status då det även skall inbegripa territorialvatten.
- 2) *grundvatten*: allt vatten som finns under markytan i den mättade zonen och som står i direkt kontakt med marken eller underliggande jordlager.
- 3) *inlandsvatten*: allt stillastående eller strömmande vatten på markytan och allt grundvatten på landsidan av den baslinje från vilken territorialvattnets bredd mäts.
- 4) *flod*: en förekomst av inlandsvatten som till största delen strömmar på markytan men som kan strömma under jorden en del av sitt lopp.
- 5) *sjö*: en förekomst av stillastående inlandsytvatten.
- 6) *vatten i övergångszon*: förekomst av ytvatten i närheten av flodutlopp som delvis är av salthaltig karaktär till följd av närheten till kustvatten men som på ett väsentligt sätt påverkas av sötvattenströmmar.
- 7) *kustvatten*: ytvatten som finns innanför den linje på vilken varje punkt befinner sig på ett avstånd av en sjömil från närmaste punkt på den baslinje från vilken bredden av territorialvattnet mäts och som, när det är lämpligt, sträcker sig till den yttre gränsen för vatten i övergångszon.
- 8) *konstgjord vattenförekomst*: en ytvattenförekomst som skapats genom mänsklig verksamhet.
- 9) *kraftigt modifierad vattenförekomst*: en ytvattenförekomst som till följd av fysiska förändringar genom mänsklig verksamhet på ett väsentligt sätt har ändrat karaktär, enligt vad som anges av medlemsstaten i enlighet med föreskrifterna i bilaga II.

- 10) *ytvattenförekomst*: en avgränsad och betydande ytvattenförekomst som till exempel en sjö, ett magasin, en å, flod eller kanal, ett vatten i övergångszon eller en kustvattensträcka.
- 11) *akvifer*: ett eller flera lager under ytan, av berggrund eller andra geologiska skikt med tillräcklig porositet och genomsläpplighet för att medge antingen en betydande ström av grundvatten eller uttag av betydande mängder grundvatten.
- 12) *grundvattenförekomst*: en avgränsad volym grundvatten i en eller flera akviferer.
- 13) *avrinningsområde*: landområde från vilket all ytvattenavrinning strömmar genom en sekvens av åar, floder och, möjligen, sjöar till havet vid ett enda flodutlopp, eller vid en enda flodmynning eller ett enda delta.
- 14) *delavrinningsområde*: landområde från vilket all ytvattenavrinning strömmar genom en serie åar, floder och, möjligen, sjöar till en viss punkt i ett vattendrag (normalt en sjö eller ett flodtilllopp).
- 15) *avrinningsdistrikt*: land- och havsområde som utgörs av ett eller flera angränsande avrinningsområden tillsammans med deras förbundna grund- och kustvatten, som enligt artikel 3.1 identifieras som huvudenheten för förvaltning av avrinningsområden.
- 16) *behörig myndighet*: en eller flera myndigheter som identifieras enligt artikel 3.2 eller 3.3.
- 17) *ytvattenstatus*: allmän benämning på statusen hos en ytvattenförekomst som bestäms av dess ekologiska status eller dess kemiska status, beroende på vilkendera som är sämst.
- 18) *god ytvattenstatus*: den status som uppnås av en ytvattenförekomst när både dess ekologiska status och dess kemiska status åtminstone är "god".
- 19) *grundvattenstatus*: allmän benämning på statusen hos en grundvattenförekomst, som bestäms av dess kvantitativa status eller dess kemiska status, beroende på vilkendera som är sämst.

- 20) *god grundvattenstatus*: den status som uppnås av en grundvattenförekomst när både dess kvantitativa status och dess kemiska status åtminstone är "god".
- 21) *ekologisk status*: ett uttryck för kvaliteten på strukturen och funktionen hos akvatiska ekosystem som är förbundna med ytvatten, klassificerad i enlighet med bilaga V.
- 22) *god ekologisk status*: status hos en ytvattenförekomst, klassificerad i enlighet med bilaga V.
- 23) *god ekologisk potential*: status hos en kraftigt modifierad eller konstgjord vattenförekomst, klassificerad i enlighet med de relevanta bestämmelserna i bilaga V.
- 24) *god kemisk ytvattenstatus*: den kemiska status som krävs för att uppfylla miljömålen för ytvatten enligt artikel 4.1 a, det vill säga den kemiska status som uppnås hos en ytvattenförekomst i vilken koncentrationerna av förorenande ämnen inte överskrider de miljökvalitetsnormer som fastställs i bilaga IX och enligt artikel 16.7 och enligt annan relevant gemenskapslagstiftning, där miljökvalitetsnormer på gemenskapsnivå fastställs.
- 25) *god kemisk grundvattenstatus*: den kemiska status hos en grundvattenförekomst som uppfyller alla krav som definieras i tabell 2.3.2 i bilaga V.
- 26) *kvantitativ status*: ett uttryck för i vilken grad en grundvattenförekomst är påverkad av direkta och indirekta uttag.
- 27) *tillgänglig grundvattenresurs*: det långsiktiga årsgenomsnittet för den totala grundvattenbildningen minus det långsiktiga årliga flöde som krävs för att uppnå de ekologiska kvalitetsmålen för förbundna ytvatten som anges i artikel 4, för att undvika en betydande minskning i den ekologiska statusen hos sådant vatten och för att undvika betydande skada på terrestra ekosystem.
- 28) *god kvantitativ status*: den status som definieras i tabell 2.1.2 i bilaga V.
- 29) *farliga ämnen*: ämnen eller grupper av ämnen som är toxiska, beständiga och har benägenhet för bioackumulering, samt andra ämnen eller grupper av ämnen som ger upphov till motsvarande farhågor.

- 30) *prioriterade ämnen*: ämnen som fastställts enligt artikel 16.2 och som förtecknas i bilaga X. Bland dessa ämnen finns "prioriterade farliga ämnen" med vilket menas ämnen som fastställts i enlighet med artikel 16.3 och 16.6 och för vilka åtgärder måste vidtas i enlighet med artikel 16.1 och 16.8.
- 31) *förorenade ämnen*: varje ämne som kan orsaka förorening, särskilt de som förtecknas i bilaga VIII.
- 32) *direkt utsläpp i grundvattnet*: utsläpp av föroreningar i grundvattnet utan att de filtreras genom markytan eller underliggande jordlager.
- 33) *förorening*: direkt eller indirekt tillförsel genom mänsklig verksamhet av ämnen eller värme till luft, vatten eller mark, som kan skada människors hälsa eller kvaliteten på akvatiska ekosystem eller på terrestra ekosystem som är direkt beroende av akvatiska ekosystem, som medför skada på materiell egendom eller försämrar eller hindrar möjligheterna att utnyttja de fördelar naturen erbjuder eller annan legitim användning av miljön.
- 34) *miljömål*: de mål som fastställs i artikel 4.
- 35) *miljökvalitetsnormer*: koncentrationen av ett visst förorenande ämne eller en viss grupp av förorenande ämnen i vatten, sediment eller biota, som, för att skydda människors hälsa och miljön, inte bör överskridas.
- 36) *kombinerat tillvägagångssätt*: reglering av utsläpp till ytvattnet i enlighet med det tillvägagångssätt som anges i artikel 10.
- 37) *dricksvatten*: samma betydelse som i direktiv 80/778/EEG, ändrat genom direktiv 98/83/EG.
- 38) *vattentjänster*: alla tjänster som tillhandahåller hushåll, myndigheter eller någon slags ekonomisk verksamhet
  - a) uttag, uppdämning, lagring, rening och distribution av ytvatten eller grundvatten,
  - b) insamling och rening av avloppsvatten som senare släpps ut till ytvatten.
- 39) *vattenanvändning*: vattentjänster samt all annan verksamhet som enligt artikel 5 och bilaga II anges ha en väsentlig effekt på vattenstatusen.

Detta begrepp gäller för artikel 1 och för den ekonomiska analys som utförs enligt artikel 5 och bilaga III.b.

- 40) *gränsvärden för utsläpp*: massa, uttryck i vissa specifika parametrar, i koncentration och/eller i utsläppsnivå, som inte får överskridas under en eller flera tidsperioder. Gränsvärden för utsläpp får också bestämmas för vissa grupper, familjer eller kategorier av ämnen, i synnerhet för dem som anges i artikel 16.

Gränsvärden för utsläpp när det gäller ämnen skall normalt gälla vid den punkt där utsläppen lämnar anläggningen, utan hänsyn till utspädning när de bestäms. När det gäller indirekta utsläpp till vatten får hänsyn tas till effekten av en reningsanläggning för avloppsvatten när de berörda anläggningarnas gränsvärden för utsläpp bestäms förutsatt att en likvärdig nivå garanteras för skydd av miljön som helhet och att detta inte leder till högre nivåer av förorening i miljön.

- 41) *utsläppsreglering*: reglering som kräver särskilda gränser för utsläppen, t.ex. ett gränsvärde för utsläpp, eller på annat sätt anger gränser eller villkor för effekter, art eller andra karakteristika hos ett utsläpp eller driftsförhållanden som påverkar utsläpp. Användning av uttrycket "utsläppsreglering" i detta direktiv får, såvitt avser bestämmelserna i något annat direktiv, inte förstås som en omtolkning av de bestämmelserna i något avseende.

Artikel 3

Samordning av administrativa arrangemang inom avrinningsdistrikt

1. Medlemsstaterna skall identifiera de enskilda avrinningsområden som ligger inom deras nationella territorium och skall för detta direktivs ändamål hänföra dem till enskilda avrinningsdistrikt. mindre avrinningsområden kan kombineras med större avrinningsområden eller förenas med angränsande mindre områden för att bilda enskilda avrinningsdistrikt där detta är lämpligt. I de fall grundvatten inte helt följer ett visst avrinningsområde, skall de identifieras och hänföras till det närmaste eller det lämpligaste

avrinningsdistriktet. Kustvatten skall identifieras och hänföras till det/de närmaste eller lämpligaste avrinningsdistriktet-/distrikten.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa lämpliga administrativa arrangemang – vilket innefattar att de skall identifiera lämplig behörig myndighet – för tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv inom varje avrinningsdistrikt som ligger på deras territorium.

3. Medlemsstaterna skall se till att ett avrinningsområde som täcker mer än en medlemsstats territorium hänförs till ett internationellt avrinningsdistrikt. Om de berörda medlemsstaterna begär det, skall kommissionen vidta åtgärder för att det skall bli lättare att hänföra avrinningsområden till sådana internationella avrinningsdistrikt.

Varje medlemsstat skall säkerställa lämpliga administrativa arrangemang – vilket innefattar att de skall identifiera lämplig behörig myndighet – för tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv inom den del av varje internationellt avrinningsdistrikt som ligger på dess territorium.

4. Medlemsstaterna skall se till att de uppfyller kraven för att uppnå miljömålen enligt artikel 4, och i synnerhet alla åtgärdsprogram, samordnas för hela avrinningsdistriktet. När det gäller internationella avrinningsdistrikt skall de berörda medlemsstaterna tillsammans sköta denna samordning och får för detta ändamål använda befintliga strukturer som internationella avtal givit upphov till. Om de berörda medlemsstaterna begär det, skall kommissionen vidta åtgärder för att det skall bli lättare att upprätta åtgärdsprogrammen.

5. I de fall ett avrinningsdistrikt sträcker sig utanför gemenskapens territorium skall den berörda medlemsstaten eller de berörda medlemsstaterna sträva efter att på lämpligt sätt åstadkomma samordning med relevanta icke-medlemsstater för att uppnå direktivets mål i hela avrinningsdistriktet. Medlemsstaterna skall se till att bestämmelserna i detta direktiv tillämpas på deras territorier.

6. Medlemsstaterna får utse ett befintligt nationellt eller internationellt organ till behörig myndighet för detta direktivs ändamål.

7. Medlemsstaterna skall utse den behöriga myndigheten senast vid den tidpunkt som anges i artikel 24.

8. Senast sex månader efter den tidpunkt som anges i artikel 24 skall medlemsstaterna till kommissionen överlämna en förteckning över sina behöriga myndigheter och de behöriga myndigheterna för alla de internationella organ de deltar i. För varje behörig myndighet skall den information som anges i bilaga I överlämnas.

9. Medlemsstaterna skall informera kommissionen om alla förändringar av den information som har överlämnats enligt punkt 8, inom tre månader efter det att förändringen har blivit gällande.

Artikel 4

Miljömål

1. Vid genomförande av de åtgärdsprogram som anges i förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt skall medlemsstaterna

a) när det gäller ytvatten

- i) genomföra alla åtgärder som är nödvändiga för att förebygga en försämring av statusen i alla ytvattenförekomster, om inte annat följer av tillämpningen av punkterna 6 och 7 och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 8,
- ii) skydda, förbättra och återställa alla ytvattenförekomster om inte annat följer av tillämpningen av punkt iii när det gäller konstgjorda och kraftigt modifierade vattenförekomster i syfte att uppnå en god ytvattenstatus senast 15 år efter detta direktivs ikraftträdande i enlighet med bestämmelserna i bilaga V, om inte annat följer av tillämpningen av de förlängningar som beslutats i enlighet med punkt 4 och av tillämpningen av punkterna 5, 6 och 7 och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 8,
- iii) skydda och förbättra alla konstgjorda och kraftigt modifierade vattenförekomster i syfte att uppnå en god ekologisk potential och en god kemisk ytvattenstatus senast 15 år efter detta direktivs ikraftträdande i enlighet med bestämmelserna i bilaga V, om inte annat följer av tillämp-

ningen av de förlängningar som beslutats i enlighet med punkt 4 och av tillämpningen av punkterna 5, 6 och 7 och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 8,

- iv) genomföra nödvändiga åtgärder i enlighet med artikel 16.1 och 16.8, i syfte att gradvis minska förorening från prioriterade ämnen och för att utsläpp och spill av prioriterade farliga ämnen skall upphöra eller stegvis elimineras,

utan att det påverkar de relevanta internationella avtal som avses i artikel 1 för de berörda parterna,

b) när det gäller grundvatten

- i) genomföra alla åtgärder som är nödvändiga för att förebygga eller begränsa att föroreningar kommer ut i grundvattnet samt att förebygga en försämring av statusen i alla grundvattenförekomster, om inte annat följer av tillämpningen av punkterna 6 och 7 och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 8 i denna artikel och om inte annat följer av tillämpningen av artikel 11.3 j,
- ii) skydda, förbättra och återställa alla grundvattenförekomster, säkerställa en balans mellan uttag och grundvattenbildning i syfte att uppnå en god grundvattenstatus senast 15 år efter detta direktivs ikraftträdande, i enlighet med bestämmelserna i bilaga V, om inte annat följer av tillämpningen av de förlängningar som beslutats i enlighet med punkt 4, och av tillämpningen av punkterna 5, 6 och 7 och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 8 i denna artikel och om inte annat följer av tillämpningen av artikel 11.3 j,
- iii) genomföra de åtgärder som är nödvändiga för att motverka varje eventuell betydande tendens till ökning av koncentrationen av alla föroreningar som orsakas av mänsklig verksamhet för att gradvis minska föroreningen av grundvattnet, åtgärder för att motverka sådana tendenser skall genomföras i enlighet med artikel 17.2, 17.4 och 17.5 varvid hänsyn skall tas till tillämpliga standarder i den relevanta gemenskapslagstiftningen, om inte annat följer av tillämpningen av punkterna 6 och 7 och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 8,

c) *när det gäller skyddade områden*

åstadkomma överensstämmelse med alla normer och mål senast 15 år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande, om inte annat anges i den gemenskapslagstiftning enligt vilken de enskilda skyddade områdena har fastställts.

2. Om fler än ett av målen enligt punkt 1 avser en viss vattenförekomst, skall det strängaste målet gälla.

3. Medlemsstaterna får definiera en ytvattenförekomst som konstgjord eller kraftigt modifierad när

a) de förändringar i förekomstens hydromorfologiska egenskaper som vore nödvändiga för att uppnå en god ekologisk status skulle få en betydande negativ inverkan på

i) miljön i stort,

ii) sjöfart, inklusive hamnanläggningar, eller rekreation,

iii) verksamheter för vilka vatten lagras, t.ex. dricksvattenförsörjning, kraftproduktion eller bevattning,

iv) vattenreglering, skydd mot översvämning, markdränering, eller

v) andra, lika viktiga, hållbara mänskliga utvecklingsverksamheter,

b) de nyttiga mål som skall uppnås genom de konstgjorda eller förändrade egenskaperna hos vattenförekomsten på grund av teknisk genomförbarhet eller oproportionerligt höga kostnader inte rimligen kan uppnås på något annat sätt som utgör ett bättre alternativ för miljön.

En sådan definition samt skälen för den skall särskilt omnämnas i de förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt som krävs enligt artikel 13 samt ses över vart sjätte år.

4. De tidsfrister som fastställs enligt punkt 1 kan förlängas i syfte att stegvis nå målen för vattenförekomster, under förutsättning att ingen ytterligare försämring av en påverkad vattenförekomsts status äger rum, när samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Medlemsstaterna konstaterar att alla nödvändiga förbättringar av statusen hos vattenförekomsterna inte rimligen kan åstadkommas inom de tidsramar som fastställs i den punkten av åtminstone ett av följande skäl:
- i) Omfattningen av de erforderliga förbättringarna kan av tekniska skäl endast åstadkommas stegvis på ett sätt som spränger tidsramarna.
  - ii) Att slutföra förbättringarna inom tidsramarna skulle bli oproportionerligt kostsamt.
  - iii) Naturliga förhållanden omöjliggör tillräckligt snabb förbättring av vattenförekomstens status.
- b) Förlängningen av tidsfristen, och skälen till detta, anges särskilt och förklaras i den förvaltningsplan för avrinningsdistriktet som krävs enligt artikel 13.
- c) Förlängningarna är begränsade till högst två ytterligare uppdateringar av förvaltningsplanen för avrinningsdistriktet utom i fall där de naturliga förhållandena är sådana att målen inte kan nås inom denna period.
- d) En sammanfattning av de åtgärder som krävs enligt artikel 11 och som anses nödvändiga för att progressivt höja vattenförekomsternas status till den nivå som krävs inom den förlängda tidsfristen, anledningarna till varje betydande försening med genomförandet av dessa åtgärder och den förväntade tidtabellen för deras genomförande återges i förvaltningsplanen för avrinningsdistriktet. En översyn av genomförandet av dessa åtgärder och en sammanfattning av eventuella tilläggsåtgärder skall tas med i uppdaterade versioner av förvaltningsplanen för avrinningsdistriktet.

5. Medlemsstaterna får inrikta sig på att uppnå mindre stränga miljömål än de som krävs enligt punkt 1 för särskilda vattenförekomster när dessa är så påverkade av mänsklig verksamhet, i enlighet med artikel 5.1, eller när deras naturliga tillstånd är sådant att uppnåendet av dessa mål skulle vara omöjligt eller oproportionerligt dyrt och om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) De miljömässiga och samhällsekonomiska behov som sådan mänsklig verksamhet fyller kan inte tillgodoses på något annat

sätt som skulle vara ett bättre alternativ för miljön utan att medföra oproportionerliga kostnader.

- b) Medlemsstaterna ser till
  - att bästa möjliga ekologiska och kemiska status uppnås för ytvatten med beaktande av de inverknings som inte rimligtvis hade kunnat undvikas på grund av den mänskliga verksamhetens eller föroreningens karaktär,
  - att grundvattnets status som gott vatten förändras så lite som möjligt med beaktande av de inverknings som inte rimligtvis hade kunnat undvikas på grund av den mänskliga verksamhetens eller föroreningens karaktär.
- c) Ingen fortsatt försämring av den påverkade vattenförekomstens status inträffar.
- d) Uppställandet av mindre stränga miljömål, och skälen till detta, anges särskilt i den förvaltningsplan för avrinningsdistriktet som krävs enligt artikel 13 och dessa mål ses över vart sjätte år.

6. Tillfällig försämring av vattenförekomsternas status utgör ingen överträdelse av detta direktivs krav om försämringen är ett resultat av omständigheter som orsakas av naturliga skäl eller force majeure och som är exceptionella eller som inte rimligtvis hade kunnat förutses, särskilt extrem översvämning och utdragen torka, eller som är ett resultat av omständigheter till följd av olyckor som inte rimligtvis kunnat förutses, när samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Alla genomförbara åtgärder vidtas för att förebygga ytterligare statusförsämring och för att inte äventyra uppnåendet av detta direktivs mål i andra vattenförekomster som inte påverkas av dessa omständigheter.
- b) Förutsättningarna för att sådana omständigheter som är exceptionella eller som rimligtvis inte hade kunnat förutses skall kunna förklaras föreligga, inbegripet antagande av lämpliga indikatorer, anges i förvaltningsplanen för avrinningsdistriktet.
- c) De åtgärder som skall vidtas under sådana exceptionella omständigheter finns upptagna i åtgärdsprogrammet och kommer inte att äventyra återställandet av vattenförekomstens kvalitet när dessa omständigheter inte längre föreligger.

- d) Effekterna av omständigheter som är exceptionella eller som rimligtvis inte hade kunnat förutses ses över årligen och, med förbehåll för de skäl som anges i punkt 4 a, alla genomförbara åtgärder vidtas i syfte att återställa vattenförekomsten till dess status före effekterna av dessa omständigheter så snart detta rimligen kan genomföras.
- e) En sammanfattning av effekterna av omständigheterna och av de åtgärder som vidtas eller skall vidtas i enlighet med punkterna a och d skall tas med i nästa uppdaterade version av förvaltningsplanen för avrinningsdistriktet.

7. Medlemsstaterna gör sig inte skyldiga till överträdelse av detta direktiv i följande fall:

- om god grundvattenstatus, god ekologisk status eller, i förekommande fall, god ekologisk potential inte uppnås eller försämring av statusen hos en yt- eller grundvattenförekomst inte förebyggs, och detta är en följd av nya modifieringar i en ytvattenförekomsts fysiska karakteristika eller förändringar i nivån hos grundvattenförekomster, eller
- om en försämring från hög status till god status hos en ytvattenförekomst inte förebyggs och detta är en följd av nya hållbara mänskliga utvecklingsverksamheter,

och om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Alla genomförbara åtgärder vidtas för att mildra de negativa konsekvenserna för vattenförekomstens status.
- b) Skälen för ändringarna anges särskilt och förklaras i den förvaltningsplan för avrinningsdistriktet som krävs enligt artikel 13 och målen ses över vart sjätte år.
- c) Skälen för dessa modifieringar eller förändringar är ett allmänintresse av större vikt, och/eller fördelarna för miljön och samhället med att uppnå målen enligt punkt 1 uppväger inte fördelarna med de nya modifieringarna eller förändringarna för människors hälsa, för vidmakthållandet av människors säkerhet eller för en hållbar utveckling.
- d) De nyttiga mål som dessa modifieringar eller förändringar av vattenförekomsten skall medföra kan, av tekniska skäl eller på

grund av orimliga kostnader, inte uppnås på något annat sätt som skulle vara ett betydligt bättre alternativ för miljön.

8. Vid tillämpning av punkterna 3, 4, 5, 6 och 7 skall en medlemsstat se till att tillämpningen inte permanent hindrar eller äventyrar uppnåendet av detta direktivs mål i andra vattenförekomster inom samma avrinningsdistrikt och att den är förenlig med genomförandet av gemenskapens övriga miljölagstiftning.

9. Åtgärder måste vidtas för att se till att tillämpningen av de nya bestämmelserna, däribland tillämpningen av punkterna 3, 4, 5, 6 och 7, säkerställer åtminstone samma skydds nivå som den befintliga gemenskapslagstiftningen.

Artikel 5

Avrinningsdistriktets karakteristika, översyn av miljökonsekvenserna av mänsklig verksamhet och ekonomisk analys av vattenanvändning

1. Varje medlemsstat skall se till att det för varje avrinningsdistrikt eller för den del av ett avrinningsdistrikt som ligger på dess territorium, utförs

- en analys av dess karakteristika,
- en översyn av konsekvenserna av mänsklig verksamhet för ytvattnets och grundvattnets status, och
- en ekonomisk analys av vattenanvändningen

enligt de tekniska specifikationerna i bilagorna II och III, och att dessa är avslutade senast fyra år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande.

2. De analyser och översyner som anges i punkt 1 skall ses över och om nödvändigt uppdateras senast 13 år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande och vart sjätte år därefter.

Artikel 6

Register över skyddade områden

1. Medlemsstaterna skall se till att det upprättas ett eller flera register över alla områden inom varje avrinningsdistrikt som har förklarats kräva särskilt skydd enligt viss gemenskapslagstiftning för skyddet av deras yt- och grundvatten eller för bevarandet av livsmiljöer och arter som är direkt beroende av vatten. De skall se till att registren färdigställs senast fyra år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande.
2. Registret eller registren skall omfatta alla vattenförekomster som identifierats enligt artikel 7.1 och alla skyddade områden som omfattas av bilaga IV.
3. För varje avrinningsdistrikt skall registret eller registren över skyddade områden ses över regelbundet och hållas uppdaterade.

Artikel 7

Vatten som används för uttag av dricksvatten

1. Medlemsstaterna skall för varje avrinningsdistrikt identifiera
  - alla vattenförekomster som används för uttag av vatten som är avsett att användas som dricksvatten och som ger mer än 10 m³ per dag i genomsnitt eller betjänar mer än femtio personer, och
  - de vattenförekomster som är avsedda för sådan framtida användning.

Medlemsstaterna skall i enlighet med bilaga V övervaka sådana vattenförekomster som enligt bilaga V ger mer än 100 m³ per dag i genomsnitt.

2. I fråga om de vattenförekomster som identifieras enligt punkt 1, skall medlemsstaterna se till att uppfylla målen i artikel 4 i enlighet med detta direktivs krav för ytvattenförekomster, inklusive de kvalitetsnormer som fastställs på gemenskapsnivå enligt artikel 16 och dessutom se till att det resulterande vattnet enligt det vattenreningsystem som används och i enlighet med gemenskapslag-

stiftningen uppfyller kraven i direktiv 80/778/EEG, ändrat genom direktiv 98/83/EG.

3. Medlemsstaterna skall säkerställa erforderligt skydd för de identifierade vattenförekomsterna i syfte att undvika försämring av deras kvalitet för att minska den nivå av vattenrening som krävs för framställning av dricksvatten. Medlemsstaterna får upprätta säkerhetszoner för dessa vattenförekomster.

Artikel 8

Övervakning av ytvattenstatus, grundvattenstatus och skyddade områden

1. Medlemsstaterna skall se till att det upprättas program för övervakning av vattenstatusen för att upprätta en sammanhållen och heltäckande översikt över vattenstatusen inom varje avrinningsdistrikt enligt följande:

- För ytvatten skall dess program omfatta
  - i) volym och nivå eller flödes hastighet i den mån det är relevant för den ekologiska och kemiska statusen och den ekologiska potentialen, och
  - ii) den ekologiska och kemiska statusen och den ekologiska potentialen.
- För grundvatten skall dessa program omfatta övervakning av kemisk och kvantitativ status.
- För skyddade områden skall de ovannämnda programmen kompletteras med specifikationerna i den gemenskapslagstiftning enligt vilken de enskilda skyddade områdena upprättades.

2. Dessa program skall vara operationella senast sex år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande, om inte annat anges i den berörda lagstiftningen. Övervakningen skall stämma överens med kraven i bilaga V.

3. Tekniska specifikationer och standardmetoder för analys och övervakning av vattenstatusen skall fastställas enligt förfarandet i artikel 21.

Artikel 9

Täckning av kostnaderna för vattentjänster

1. Medlemsstaterna skall beakta principen om kostnadstäckning för vattentjänster inberäknat miljö- och resurskostnader, med beaktande av den ekonomiska analys som utförs enligt bilaga III och i enlighet framförallt med principen att förorenaren betalar.

Medlemsstaterna skall senast 2010 se till att:

- prispolitiken för vatten ger vattenförbrukarna tillräckliga incitament till effektiv användning av vattenresurserna och att den därigenom bidrar till miljömålen i detta direktiv,
- de olika vattenanvändningsverksamheterna, uppdelade på åtminstone industri, hushåll och jordbruk adekvat bidrar till kostnadstäckningen för vattentjänster, med utgångspunkt i den ekonomiska analys som utförts enligt bilaga III och med beaktande av principen om att förorenaren betalar.

Medlemsstaterna kan härvid beakta kostnadstäckningens sociala, miljömässiga och ekonomiska effekter liksom geografiska och klimatiska förhållanden i den eller de regioner som påverkas.

2. Medlemsstaterna skall i förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikten rapportera om de planerade praktiska åtgärder för att genomföra punkt 1, vilka kommer att bidra till att miljömålen i detta direktiv uppnås samt om de olika vattenanvändningsverksamheternas bidrag till en kostnadstäckning för vattentjänster.

3. Inget i denna artikel hindrar finansiering av särskilda förebyggande eller avhjälpande åtgärder för att nå detta direktivs mål.

4. Medlemsstaterna skall inte anses ha överträtt detta direktiv om de i enlighet med fastslagen praxis beslutar att inte tillämpa bestämmelserna i punkt 1 andra stycket och i samma syfte de relevanta bestämmelserna i punkt 2 för en viss vattenanvändningsverksamhet, såvida detta inte äventyrar syftena och möjligheten att uppnå målen för detta direktiv. Medlemsstaterna skall rapportera skälen till varför de inte fullt ut tillämpar punkt 1 andra stycket i förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikten.

*Artikel 10***Kombinerat tillvägagångssätt för punktkällor
och diffusa källor**

1. Medlemsstaterna skall se till att alla utsläpp som avses i punkt 2 till ytvatten regleras i enlighet med det kombinerade tillvägagångssätt som framgår av denna artikel.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa upprättande och/eller genomförande av

- a) utsläppsregleringar som grundas på bästa tillgängliga teknik eller
- b) relevanta gränsvärden för utsläpp eller,
- c) i fall av diffusa konsekvenser, regleringarna inklusive, när det är lämpligt, bästa miljöpraxis,

enligt

- rådets direktiv 96/61/EG av den 24 september 1966 om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar¹⁹,
- rådets direktiv 91/271/EEG av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten för tätbebyggelse²⁰,
- rådets direktiv 91/676/EEG av den 12 december 1991 om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket²¹,
- de direktiv som har antagits i enlighet med artikel 16 i detta direktiv,
- de direktiv som förtecknas i bilaga IX,
- all annan relevant gemenskapslagstiftning

senast tolv år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande, om inte annat anges i den berörda lagstiftningen.

3. Om ett kvalitetsmål eller en kvalitetsnorm, oavsett om det/den har upprättats i enlighet med detta direktiv, i enlighet med de direktiv som förtecknas i bilaga IX eller i enlighet med någon

¹⁹ EGT L 257, 10.10.1966, s. 26.

²⁰ EGT L 135, 30.5.1991, s. 40. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 98/15/EG (EGT L 67, 7.3.1998, s. 29).

²¹ EGT L 375, 31.12.1991, s. 1.

annan gemenskapslagstiftning, uppställer strängare villkor än de som skulle bli resultatet vid tillämpning av punkt 2, skall strängare utsläppsregleringar fastställas.

Artikel 11

Åtgärdsprogram

1. Varje medlemsstat skall för varje avrinningsdistrikt eller för den del av ett internationellt avrinningsdistrikt som ligger på dess territorium se till att ett åtgärdsprogram upprättas och därvid beakta resultaten av de analyser som krävs enligt artikel 5 för att uppnå de mål som fastställs enligt artikel 4. Sådana åtgärdsprogram kan hänvisa till åtgärder till följd av lagstiftning som antagits på nationell nivå och som omfattar hela medlemsstatens territorium. När det är lämpligt kan en medlemsstat besluta om åtgärder för alla avrinningsdistrikt och/eller de delar av internationella avrinningsdistrikt som ligger på dess territorium.
2. Varje åtgärdsprogram skall inbegripa de "grundläggande" åtgärder som anges i punkt 3, samt vid behov "kompletterande" åtgärder.
3. Med "grundläggande" åtgärder avses de minimikrav som skall uppfyllas och de skall bestå av följande:
  - a) De åtgärder som krävs för att genomföra gemenskapslagstiftningen för skydd av vatten, inklusive de åtgärder som krävs enligt den lagstiftning som anges i artikel 10 och i bilaga VI, del A.
  - b) Åtgärder som anses lämpliga för de syften som anges i artikel 9.
  - c) Åtgärder för att främja en effektiv och hållbar vattenanvändning för att undvika att uppnåendet av de mål som anges i artikel 4 äventyras.
  - d) Åtgärder för att uppfylla kraven i artikel 7, däribland åtgärder för att skydda vattenkvaliteten för att minska den nivå av vattenrening som krävs för framställning av dricksvatten.
  - e) Reglering av uttag av sött ytvatten och grundvatten, samt upp-
dämning av sött ytvatten, inklusive ett eller flera register över

vattenuttag och ett krav på förhandsprövning för uttag och uppdämning. Dessa regleringar skall regelbundet ses över och, när så är nödvändigt, uppdateras. Medlemsstaterna kan från dessa regleringar undanta uttag och uppdämning som inte har några betydande konsekvenser för vattnets status.

- f) Regleringar, inklusive ett krav på förhandsprövning för konstgjord påfyllning eller förstärkning av grundvattenförekomster. Vattnet som används kan hämtas från vilket ytvatten eller grundvatten som helst, förutsatt att användningen av källan inte äventyrar uppnåendet av de miljömål som fastställts för källan eller den påfyllda eller förstärkta grundvattenförekomsten. Dessa regleringar skall regelbundet ses över och, när så är nödvändigt, uppdateras.
- g) När det gäller utsläpp från punktkällor som kan ge upphov till föroreningar, ett krav på förhandsreglering, till exempel ett förbud mot att förorenande ämnen släpps ut i vattnet, eller ett krav på förhandsprövning eller registrering som baseras på allmänna bindande regler, där utsläppsregleringar för de berörda förorenande ämnena fastställs, inbegripet regleringar i enlighet med artikel 10 och 16. Dessa regleringar skall regelbundet ses över och, när så är nödvändigt, uppdateras.
- h) När det gäller diffusa källor som kan ge upphov till föroreningar, åtgärder för att hindra eller reglera utsläpp av förorenande ämnen. Regleringarna kan vara i form av ett krav på förhandsreglering, till exempel ett förbud mot att förorenande ämnen släpps ut i vattnet, eller ett krav på förhandsprövning eller registrering på grundval av allmänna bindande regler där ett sådant krav inte annars föreskrivs i gemenskapslagstiftningen. Dessa regleringar skall regelbundet ses över och, när så är nödvändigt, uppdateras.
- i) När det gäller andra betydande negativa konsekvenser för den vattenstatus som identifieras enligt artikel 5 och bilaga II, särskilt åtgärder för att se till att vattenförekomsternas hydro-morfologiska förhållanden är förenliga med uppnåendet av den ekologiska status som krävs eller god ekologisk potential för vattenförekomster som betecknas som konstgjorda eller kraftigt modifierade. Regleringar för detta ändamål kan vara i form av ett krav på förhandsprövning eller registrering på grundval av allmänna bildande regler där ett sådant krav inte annars

föreskrivs i gemenskapslagstiftningen. Dessa regleringar skall regelbundet ses över och, när så är nödvändigt, uppdateras.

- j) Ett förbud mot direkta utsläpp av förorenande ämnen till grundvatten om inte annat följer av följande bestämmelser:

Medlemsstaterna får tillåta återföring till samma akvifer av vatten som använts för geotermiska ändamål.

De får också, med angivande av villkoren härför, tillåta

- injektering av vatten som innehåller ämnen som är ett resultat av utforskning och utvinning av kolväten eller av gruvverksamhet och injektering av vatten av tekniska skäl i geologiska formationer ur vilka kolväten eller andra ämnen har utvunnits eller i geologiska formationer som av naturliga skäl är permanent olämpliga för andra ändamål. Dessa injekteringar får inte innehålla andra ämnen än sådana ämnen som är ett resultat av ovannämnda verksamheter,
- återföring av grundvatten som pumpats upp ur gruvor och stensbrott eller i samband med uppförande eller underhåll av konstruktionsarbeten,
- injektering av naturgas och gasol (LPG) för lagringsändamål i geologiska formationer som av naturliga skäl är permanent olämpliga för andra ändamål,
- injektering av naturgas eller gasol (LPG) för lagringsändamål i andra geologiska formationer där en tryggad gasförsörjning är av utomordentligt stor betydelse, och där injekteringar är sådan att alla nuvarande eller framtida risker för en försämring av kvaliteten på mottagande grundvatten hindras,
- konstruktions- och byggnadsarbeten och liknande verksamheter på eller i marken som kommer i kontakt med grundvatten. För dessa ändamål får medlemsstaterna bestämma att sådana verksamheter skall behandlas som tillåtna under förutsättning att de utförs i enlighet med allmänna bindande regler som medlemsstaterna har utarbetat med avseende på sådana verksamheter,
- utsläpp av små mängder av ämnen för vetenskapliga ändamål, för karakterisering, skydd eller förbättring av grundvattenförekomster, dock högst den mängd som är absolut nödvändig för dessa ändamål,

förutsatt att dessa utsläpp inte äventyrar uppnåendet av de miljömål som fastställts för den grundvattenförekomsten.

- k) I enlighet med åtgärder som vidtas enligt artikel 16, åtgärder för att eliminera förorening av ytvatten genom de ämnen som specificeras i den lista över prioriterade ämnen som beslutas enligt artikel 16.2 och för att progressivt minska förorening genom andra ämnen som annars skulle kunna hindra medlemsstaterna från att uppnå de mål för ytvattenförekomster som anges i artikel 4.
- l) Alla åtgärder som krävs för att hindra betydande spill av förorenande ämnen från tekniska installationer, och för att hindra och/eller minska konsekvenserna av oavsiktliga föroreningsincidenter exempelvis på grund av översvämning, bl.a. genom system för att upptäcka eller varna för sådana händelser, inklusive i händelse av olyckor som inte rimligtvis kunnat förutses, alla lämpliga åtgärder för att minska risken för akvatiska ekosystem.

4. Med "kompletterande" åtgärder avses åtgärder som utformas och genomförs utöver de grundläggande åtgärderna för att nå mål som ställs upp enligt artikel 4. Bilaga VI del B innehåller en icke-uttömmande förteckning över sådana åtgärder.

Medlemsstaterna får också besluta om ytterligare kompletterande åtgärder som syftar till ytterligare skydd eller förbättringar av vatten som omfattas av detta direktiv, inbegripet genomförande av sådana relevanta internationella avtal som avses i artikel 1.

5. När övervakningsdata eller andra data indikerar att det är osannolikt att de mål för vattenförekomsten som ställs upp enligt artikel 4 kommer att nås, skall medlemsstaten se till att

- orsakerna till det eventuella misslyckandet undersöks,
- relevanta tillstånd och godkännanden granskas och ses över vid behov,
- övervakningsprogrammen ses över och ändras vid behov, och
- ytterligare åtgärder som kan vara nödvändiga för att nå dessa mål beslutas, bland annat, då så är lämpligt, fastställande av strängare miljö kvalitetsnormer i enlighet med förfarandena i bilaga V.

När dessa orsaker är ett resultat av omständigheter som orsakats av naturliga skäl eller force majeure och som är exceptionella eller inte rimligtvis kunnat förutses, särskilt extrem översvämning och utdragen torka, kan medlemsstaten bestämma att ytterligare åtgärder inte är genomförbara, om inte annat föreskrivs i artikel 4.5.

6. Vid genomförandet av åtgärder enligt punkt 3 skall medlemsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att föroreningen av marina vatten inte skall öka. Utan hinder av befintlig lagstiftning får tillämpningen av åtgärder som vidtas enligt punkt 3 inte på några villkor, varken direkt eller indirekt, leda till ökad förorening av ytvatten. Detta krav skall inte gälla om det skulle leda till ökad förorening av miljön som helhet.

7. Åtgärdsprogrammen skall inrättas senast nio år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande och alla åtgärder skall vara operationella senast tolv år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande.

8. Åtgärdsprogrammen skall ses över, och om nödvändigt uppdateras, senast 15 år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande och vart sjätte år därefter. Alla nya eller reviderade åtgärder som fastställs enligt ett uppdaterat program skall vara operationella inom tre år efter deras fastställande.

Artikel 12

Frågor som inte kan hanteras på medlemsstatsnivå

1. Om en medlemsstat identifierar en fråga som har konsekvenser för förvaltningen av dess vatten, men som inte kan lösas av medlemsstaten själv, får medlemsstaten underrätta kommissionen om varje annan berörd medlemsstat om frågan och lämna rekommendationer om hur frågan kan lösas.

2. Kommissionen skall svara på alla rapporter eller rekommendationer från medlemsstaterna inom en sexmånadersperiod.

*Artikel 13***Förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt**

1. Medlemsstaterna skall se till att det för alla avrinningsdistrikt som i sin helhet finns på dess territorium utarbetas förvaltningsplaner för avrinningsdistrikten.
2. Om ett internationellt avrinningsdistrikt i sin helhet ligger inom gemenskapen, skall medlemsstaterna säkerställa samordning i syfte att utarbeta en enda internationell förvaltningsplan för avrinningsdistriktet. Om en sådan internationell förvaltningsplan inte utarbetas, skall medlemsstaterna utarbeta förvaltningsplaner som omfattar åtminstone de delar av det internationella avrinningsdistriktet som befinner sig på deras territorium för att uppnå målen i detta direktiv.
3. Om ett internationellt avrinningsdistrikt sträcker sig utanför gemenskapens gränser, skall medlemsstaterna eftersträva att utarbeta en enda förvaltningsplan för avrinningsdistriktet, och om detta inte är möjligt skall planen åtminstone omfatta den del av det internationella avrinningsdistriktet som ligger på den berörda medlemsstatens territorium.
4. Förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt skall innehålla den information som anges i bilaga VII.
5. Förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt kan kompletteras med mer detaljerade program och förvaltningsplaner för delavrinningsområde, sektor, fråga eller vattentyp som beaktar särskilda aspekter på vattenförvaltningen. Genomförande av dessa åtgärder skall inte frita medlemsstaterna från någon av deras skyldigheter enligt återstoden av detta direktiv.
6. Förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt skall offentliggöras senast nio år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande.
7. Förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt skall ses över och uppdateras senast 15 år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande och vart sjätte år därefter.

Artikel 14

Information till och samråd med allmänheten

1. Medlemsstaterna skall uppmuntra aktiv medverkan från samtliga berörda parter i genomförandet av detta direktiv, särskilt när det gäller att utarbeta, se över och uppdatera förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikten. Medlemsstaterna skall för varje avrinningsdistrikt offentliggöra följande, som skall göras tillgängligt för kommentarer från allmänheten, däribland användarna:

- a) En tidtabell och ett arbetsprogram för utarbetandet av planen samt en redogörelse för vilka samråd som skall genomföras, minst tre år före början av den period som planen avser.
- b) En interimsöversikt över väsentliga vattenförvaltningsfrågor i avrinningsområdet minst två år före början av den period som planen avser.
- c) Kopior av utkast till förvaltningsplanen för avrinningsdistriktet minst ett år före början av den period som planen avser.

På begäran skall underlag och information som har använts vid utarbetande av utkastet till förvaltningsplanen för avrinningsdistriktet göras tillgängliga.

2. För att möjliggöra ett aktivt deltagande och samråd skall medlemsstaterna anslå en tid av minst sex månader för skriftliga kommentarer till dessa handlingar.

3. Punkterna 1 och 2 skall i motsvarande grad gälla för uppdaterade förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt.

Artikel 15

Rapportering

1. Medlemsstaterna skall sända kopior av förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt och alla senare uppdateringar till kommissionen och till alla andra berörda medlemsstater inom tre månader efter offentliggörandet

- a) för avrinningsdistrikt som helt och hållet är belägna på en medlemsstats territorium, alla förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt som omfattar det nationella territoriet och som offentliggjorts i enlighet med artikel 13,
- b) vad gäller internationella avrinningsdistrikt, minst den del av förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt som täcker medlemsstatens territorium.

2. Medlemsstaterna skall lämna sammanfattande rapporter om
  - de analyser som krävs enligt artikel 5, och
  - de övervakningsprogram som utarbetas enligt artikel 8

vilka utarbetas med avseende på den första förvaltningsplanen för avrinningsdistriktet inom tre månader efter deras slutförande.

3. Medlemsstaterna skall inom tre år efter offentliggörandet av varje förvaltningsplan för ett avrinningsdistrikt eller uppdatering enligt artikel 13, lägga fram en interimrapport med en beskrivning av hur långt genomförandet av det planerade åtgärdsprogrammet har framskridit.

Artikel 16

Strategier mot förorening av vatten

1. Europaparlamentet och rådet skall besluta om särskilda åtgärder mot förorening av vatten genom enskilda förorenande ämnen eller grupper av förorenande ämnen som innebär en betydande risk för eller som via vattenmiljön utgör en sådan risk, inbegripet sådana risker för vatten som används för uttag av dricksvatten. Åtgärderna skall med avseende på dessa förorenande ämnen syfta till en gradvis minskning och med avseende på prioriterade farliga ämnen, enligt artikel 2.30, syfta till att utsläpp och spill upphör eller stegvis elimineras. Dessa åtgärder skall beslutas på grundval av de förslag som läggs fram av kommissionen i enlighet med de förfaranden som fastställs i fördraget.

2. Kommissionen skall senast den 31 december 1999 lägga fram ett förslag med en lista över prioriterade ämnen som valts ut bland

dem som innebär en betydande risk för eller via vattenmiljön utgör en sådan risk. Ämnena skall prioriteras med avseende på åtgärder som skall vidtas på grundval av den risk för eller via vattenmiljön som identifieras genom

- a) riskbedömningar som utförs i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 793/93²², rådets direktiv 91/414/EEG²³ och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/8/EG²⁴ eller
- b) målinriktad riskbaserad bedömning (enligt metoden i förordning (EEG) nr 793/93) som endast inriktas på akvatisk ekotoxicitet och humantoxicitet via vattenmiljön.

Om det är nödvändigt för att kunna följa det tidsschema som fastställs i punkt 4 skall ämnena prioriteras med avseende på åtgärder som skall vidtas på grundval av den risk för eller via vattenmiljön som identifieras genom ett förenklat riskbaserat bedömningsförfarande som bygger på vetenskapliga principer med särskild hänsyn till

- belägg för det berörda ämnets inneboende risk och i synnerhet dess akvatiska toxicitet och humantoxicitet via akvatiska exponeringsvägar,
- genom övervakning erhållna belägg för en utbredd kontaminering av miljön, och
- andra styrkta faktorer som kan indikera en möjlig utbredd kontaminering av miljön, till exempel produktions- eller användningsmängden av det berörda ämnet samt användningsmönstret.

3. I kommissionens förslag skall också de prioriterade farliga ämnena fastställas. Härvid skall kommissionen ta hänsyn till det val av ämnen som ger upphov till oro vilket har gjorts i relevant gemenskapslagstiftning om farliga ämnen eller i relevanta internationella avtal.

4. Kommissionen skall se över den antagna listan över prioriterade ämnen senast fyra år efter tidpunkten för detta direktivs ikraft-

---

²² EGT L 84, 5.4.1993, s. 1.

²³ EGT L 230, 19.8.1991, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 98/47/EG (EGT L 191, 7.7.1998, s. 50).

²⁴ EGT L 123, 24.4.1998, s. 1.

trädande och minst vart fjärde år därefter samt lägga fram förslag när så är lämpligt.

5. Kommissionen skall när den utarbetar sitt förslag beakta rekommendationer från Vetenskapliga kommittén för toxicitet, ekotoxicitet och miljö, medlemsstaterna, Europaparlamentet, Europeiska miljöbyrån, gemenskapens forskningsprogram, internationella organisationer som gemenskapen är part i, europeiska näringslivsorganisationer inbegripet sådana som företräder små och medelstora företag, europeiska miljöorganisationer samt annan relevant information som kommer till dess kännedom.

6. Kommissionen skall för de prioriterade ämnena lägga fram förslag om reglering för

- att gradvis minska utsläpp och spill av de berörda ämnena, och i synnerhet
- att utsläpp och spill av de ämnen som fastställs i enlighet med punkt 3 upphör eller stegvis elimineras, inklusive en lämplig tidsplan för detta. Tidsplanen skall inte sträcka sig längre än 20 år efter det att dessa förslag antas av Europaparlamentet och rådet i enlighet med bestämmelserna i denna artikel

Kommissionen skall därvid fastställa en kostnadseffektiv och proportionell nivå på och kombinationen av produkt- och processreglering för både punktkällor och diffusa källor och beakta de gränsvärden för utsläpp för processreglering som gäller i hela gemenskapen. När så är lämpligt kan åtgärder på gemenskapsnivå för processreglering utformas sektor för sektor. När produktregleringen omfattar en översyn av de relevanta tillstånd som har utfärdats enligt direktiv 91/414/EEG samt direktiv 98/8/EG, skall en sådan översyn genomföras i enlighet med bestämmelserna i de direktiven. I varje förslag till reglering skall anges hur dessa skall revideras, uppdateras samt hur deras effektivitet skall bedömas.

7. Kommissionen skall lägga fram förslag om kvalitetsnormer för koncentrationen av de prioriterade ämnena i ytvatten, sediment eller biota.

8. Kommissionen skall lägga fram förslag i enlighet med punkterna 6 och 7, åtminstone med avseende på utsläppsregleringar för

punktkällor och om miljö kvalitetsnormer, inom två år från det att ämnet i fråga förts upp på listan över prioriterade ämnen. För ämnen som är upptagna på den första listan över prioriterade ämnen skall medlemsstaterna, när det saknas överenskommelse på gemenskapsnivå, sex år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande fastställa miljö kvalitetsnormer för dessa ämnen för alla ytvatten som är påverkade av utsläpp av dessa ämnen och reglering av huvudkällorna för sådana utsläpp vilka bland annat grundar sig på överväganden av alla tekniska möjligheter till minskning. För ämnen som därefter förts upp på listan över prioriterade ämnen skall medlemsstaterna när det saknas överenskommelse på gemenskapsnivå vidta sådana åtgärder fem år efter den dag då ämnet förts upp på listan.

9. Kommissionen får utarbeta strategier mot förorening av vatten genom andra förorenande ämnen eller grupper av ämnen, inbegripet varje förorening som inträffar till följd av olyckor.

10. När kommissionen utarbetar sina förslag enligt punkterna 6 och 7 skall den också göra en översyn av alla direktiv som förtecknas i bilaga IX. Den skall inom tidsfristen i punkt 8 föreslå en översyn av regleringarna i bilaga IX för alla ämnen på listan över prioriterade ämnen och skall föreslå lämpliga åtgärder inklusive eventuellt avskaffande av regleringarna enligt bilaga IX för alla andra ämnen.

Alla regleringar i bilaga IX för vilka översyn föreslås skall avskaffas senast den dag då dessa ändringar träder i kraft.

11. Kommissionen skall föreslå en lista över prioriterade ämnen, viken omnämns i punkt 2 och 3 och vilken när den antas av Europaparlamentet och rådet, skall bli bilaga X till detta direktiv. Översynen av listan över prioriterade ämnen vilken omnämns i punkt 4 skall ske enligt samma förfarande.

*Artikel 17***Strategier för att hindra och reglera förorening av grundvatten**

1. Europaparlamentet och rådet skall besluta om särskilda åtgärder för att hindra och reglera förorening av grundvatten. Dessa åtgärder skall syfta till att målet om god kemisk grundvattenstatus uppnås i enlighet med artikel 4.1 b och skall beslutas på grundval av det förslag som inom två år efter detta direktivs ikraftträdande läggs fram av kommissionen i enlighet med de förfaranden som fastställs i fördraget.
2. När kommissionen föreslår åtgärder skall den ta hänsyn till den analys som utförs i enlighet med artikel 5 och bilaga II. Dessa åtgärder skall föreslås tidigare om data finns tillgängliga och skall omfatta
  - a) kriterier för bedömning av god kemisk grundvattenstatus i enlighet med avsnitt 2.2 i bilaga II samt avsnitten 2.3.2 och 2.4.5 i bilaga V,
  - b) kriterier för identifiering av betydande och ihållande uppåtgående trender och för fastställande av utgångspunkter för att motverka trender, vilka skall användas i enlighet med avsnitt 2.4.4 i bilaga V.
3. De åtgärder som beslutas enligt punkt 1 skall ingå i de åtgärdsprogram som krävs enligt artikel 11.
4. Om kriterier enligt punkt 2 saknas på gemenskapsnivå skall medlemsstaterna fastställa lämpliga kriterier senast fem år efter det att detta direktiv har trätt i kraft.
5. Om kriterier enligt punkt 4 saknas på nationell nivå skall utgångspunkten för att motverka trender ligga på högst 75 procent av nivån på de kvalitetsstandarder som fastställts i den befintliga gemenskapslagstiftning som gäller för grundvatten.

*Artikel 18***Kommissionens rapport**

1. Kommissionen skall offentliggöra en rapport om detta direktivs genomförande senast tolv år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande och vart sjätte år därefter och överlämna den till Europaparlamentet och rådet.
2. Rapporten skall innefatta följande:
  - a) En översyn av hur direktivets genomförande fortskrider.
  - b) En översyn av yt- och grundvattenstatusen i gemenskapen samordnat med Europeiska miljöbyrån.
  - c) En översikt över de förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt som har lagts fram i enlighet med artikel 15, inklusive förslag till förbättringar av framtida planer.
  - d) En sammanfattning av svaret på var och en av de rapporter eller rekommendationer till kommissionen som framförts av medlemsstaterna i enlighet med artikel 12.
  - e) En sammanfattning av de förslag, regleringsåtgärder och strategier som har utarbetats enligt artikel 16.
  - f) En sammanfattning av svaren på Europaparlamentets och rådets kommentarer till tidigare genomföranderapporter.
3. Kommissionen skall även offentliggöra en rapport om hur genomförandet fortskrider på grundval av medlemsstaternas sammanfattande rapporter i enlighet med artikel 15.2 samt överlämna den till Europaparlamentet och medlemsstaterna senast två år efter de tidpunkter som avses i artiklarna 5 och 8.
4. Kommissionen skall inom tre år efter offentliggörandet av varje rapport, i enlighet med punkt 1, offentliggöra en interimrapport som på grundval av medlemsstaternas interimrapporter enligt artikel 15.3 redogör för hur genomförandet fortskrider. Den skall överlämnas till Europaparlamentet och rådet.
5. Kommissionen skall, när det är lämpligt och i överensstämmelse med rapporteringscykeln, sammankalla en konferens med berörda

parter från var och en av medlemsstaterna om gemenskapens vattenpolitik, för att de skall kunna ge synpunkter på kommissionens rapporter om genomförandet och för att utbyta erfarenheter.

Deltagarna skall omfatta företrädare för de berörda myndigheterna, Europaparlamentet, icke-statliga organisationer, parterna på arbetsmarknaden och inom näringslivet, konsumentorganisationer, akademiker och andra experter.

Artikel 19

Planer för framtida åtgärder från gemenskapens sida

1. En gång per år skall kommissionen i informationssyfte för den kommitté som avses i artikel 21 lägga fram en vägledande plan över åtgärder som har konsekvenser för vattenlagstiftningen och som den avser att föreslå inom den närmaste framtiden, inklusive sådana som härrör från de förslag, regleringsåtgärder och strategier som har utarbetats enligt artikel 16. Detta skall ske första gången senast två år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande.

2. Kommissionen kommer att se över detta direktiv senast 19 år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande och föreslå nödvändiga ändringar.

Artikel 20

Tekniska anpassningar av direktivet

1. Bilagorna I och III och avsnitt av 1.3.6 i bilaga V får i enlighet med de förfaranden som fastställs i artikel 21 anpassas till vetenskapliga och tekniska framsteg, med beaktande av de perioder för översyn och uppdatering av förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt som avses i artikel 13. När det är nödvändigt får kommissionen anta riktlinjer för genomförandet av bilagorna II och V i enlighet med de förfaranden som anges i artikel 20.

2. För överföring och behandling av data, inklusive statistiska och kartografiska data, kan tekniska format med avseende på punkt 1 antas i enlighet med de förfaranden som fastställs i artikel 21.

Artikel 21

Föreskrivande kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté (nedan kallad kommittén).

2. När det hänvisas till denna artikel skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader.

3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

Artikel 22

Upphävanden och övergångsbestämmelser

1. Följande rättsakter skall upphävas med verkan sju år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande:

- Direktiv 75/440/EEG av den 16 juni 1975 om den kvalitet som krävs på det ytvatten som är avsett för framställning av dricksvatten i medlemsstaterna²⁵.
- Rådets beslut 77/795/EEG av den 12 december 1977 om ett gemensamt förfarande för utbyte av information om kvaliteten på sött ytvatten inom gemenskapen²⁶.
- Rådets direktiv 79/869/EEG av den 9 oktober 1979 om mätmetoder samt provtagnings- och analysfrekvenser avseende ytvatten för dricksvattenframställning i medlemsstaterna²⁷.

---

²⁵ EGT L 194, 25.7.1975, s. 26. Direktivet senast ändrat genom direktiv 91/692/EEG.

²⁶ EGT L 334, 24.12.1977, s. 29. Beslutet senast ändrat genom 1994 års anslutningsakt.

²⁷ EGT L 271, 29.10.1979, s. 44. Direktivet senast ändrat genom 1994 års anslutningsakt.

2. Följande rättsakter skall upphävas med verkan 13 år efter tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande:

- Rådets direktiv 78/659/EEG av den 18 juli 1978 om kvaliteten på sådant sötvatten som behöver skyddas eller förbättras för att upprätthålla fiskbestånden²⁸.
- Rådets direktiv 79/923/EEG av den 30 oktober 1979 om kvalitetskrav för skaldjursvatten²⁹.
- Rådets direktiv 80/68/EEG av den 17 december 1979 om skydd för grundvatten mot förorening genom vissa farliga ämnen.
- Direktiv 76/464/EEG med undantag för artikel 6, som skall upphävas med verkan från och med tidpunkten för detta direktivs ikraftträdande.

3. Följande övergångsbestämmelser skall tillämpas för direktiv 76/464/EEG:

- a) Den lista över prioriterade ämnen som antas enligt artikel 16 i detta direktiv skall ersätta listan över prioriterade ämnen i kommissionens meddelande till rådet av den 22 juni 1982.
- b) Med avseende på artikel 7 i direktiv 76/464/EEG får medlemsstaterna tillämpa principerna för identifiering av föroreningsproblem och av de ämnen som orsakar dem, fastställande av kvalitetsnormer, och antagande av åtgärder enligt detta direktiv.

4. Miljömålen i artikel 4 och de miljökvalitetsnormer som fastställs i bilaga IX och enligt artikel 16.7 samt av medlemsstaterna enligt bilaga V i fråga om ämnen som inte finns upptagna i listan över prioriterade ämnen och enligt artikel 16.8 med avseende på prioriterade ämnen för vilka gemenskapsnormer inte har fastställts, skall betraktas som miljökvalitetsnormer med avseende på artikel 2.7 och artikel 10 i direktiv 96/61/EG.

5. När ett ämne på den lista över prioriterade ämnen som antas enligt artikel 16 inte finns upptaget i bilaga VIII till detta direktiv eller i bilaga III till direktiv 96/61/EG skall det läggas till i de bilagorna.

---

²⁸ EGT L 222, 14.8.1978, s. 1. Direktivet senast ändrat genom 1994 års anslutningsakt.

²⁹ EGT L 281, 10.11.1979, s. 47. Direktivet ändrat genom direktiv 91/692/EEG.

6. När det gäller ytvattenförekomster skall miljömål som fastställs i enlighet med den första avrinningsområdesvisa förvaltningsplan som krävs enligt detta direktiv åtminstone innebära att kvalitetsnormer, som är minst lika stränga som de som krävs för att genomföra direktiv 76/464/EEG, blir gällande.

Artikel 23

Påföljder

Medlemsstaterna skall bestämma vilka påföljder som skall tillämpas i fall av överträdelse av de nationella bestämmelser som antas till följd av detta direktiv. De påföljder som föreskrivs skall vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Artikel 24

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 22 december 2003. De skall omedelbart underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat beslutar om dessa föreskrifter skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv fastställa.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv. Kommissionen skall underrätta övriga medlemsstater om detta.

*Artikel 25***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

*Artikel 26***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 23 oktober 2000.

På Europaparlamentets vägnar

N. FONTAINE

Ordförande

På rådets vägar

J. GLAVANY

Ordförande

Förteckning över bilagor till ramdirektivet för vatten

I Information som krävs för förteckningen över behöriga myndigheter

II 1. Ytvatten

- 1.1 Karaktärisering av typ av ytvattenförekomster
- 1.2 Ekoregioner och typer av ytvattenförekomster
  - 1.2.1 Floder (system A och B)
  - 1.2.2 Sjöar (system A och B)
  - 1.2.3 Vatten i övergångszon (system A och B)
  - 1.2.4 Kustvatten (system A och B)
- 1.3 Fastställande av de typspecifika referensförhållandena för typer av ytvattenförekomster
- 1.4 Fastställande av påverkan
- 1.5 Bedömning av miljökonsekvenser

2. Grundvatten

- 2.1 Första karaktärisering
- 2.2 Ytterligare karaktärisering
- 2.3 Översyn av de konsekvenser som mänsklig verksamhet har för grundvatten
- 2.4 Översyn av förändringarnas konsekvenser för grundvattennivån
- 2.5 Översyn av konsekvenserna av föroreningar på grundvattenkvaliteten

III Ekonomisk analys

IV Skyddade områden

V 1. Ytvattenstatus

(Ett exempel på uppställningen återfinns sist i bilaga 4 b)

- 1.1 Kvalitetsfaktorer för klassificeringen av ekologisk status
  - 1.1.1 Floder
  - 1.1.2 Sjöar
  - 1.1.3 Vatten i övergångszon
  - 1.1.4 Kustvatten
  - 1.1.5 Konstgjorda eller kraftigt modifierade vattenförekomster
- 1.2 Normativa definitioner för klassificering av ekologisk status
  - 1.2.1 Definition av hög, god och måttlig ekologisk status i floder
  - 1.2.2 Definition av hög, god och måttlig ekologisk status i sjöar
  - 1.2.3 Definition av hög, god och måttlig ekologisk status i vatten i övergångszon
  - 1.2.4 Definition av hög, god och måttlig ekologisk status i kustvatten
  - 1.2.5 Definition av hög, god och måttlig ekologisk potential för konstgjorda eller kraftigt modifierade vattenförekomster
  - 1.2.6 Förfarande för medlemsstaternas fastställande av kemiska miljökvalitetsnormer
- 1.3 Övervakning av ekologisk status och kemisk status för ytvatten
  - 1.3.1 Utformning av den kontrollerande övervakningen
  - 1.3.2 Utformning av den operativa övervakningen
  - 1.3.3 Utformning av den undersökande övervakningen
  - 1.3.4 Övervakningsfrekvens
  - 1.3.5 Tilläggskrav på övervakning av skyddade områden
  - 1.3.6 Normer för övervakning av kvalitetsfaktorer
- 1.4 Klassificering och redovisning av ekologisk status
  - 1.4.1 Jämförbarhet för biologiska övervakningsresultat
  - 1.4.2 Redovisning av övervakningsresultat och klassificering av ekologisk status och ekologiska potential
  - 1.4.3 Redovisning av övervakningsresultat och klassificering av kemisk status

2. Grundvatten

2.1 Grundvattnets kvantitativa status

- 2.1.1 Parameter för klassificering av kvantitativ status
- 2.1.2 Definition av kvantitativ status
- 2.2 Övervakning av grundvattnets kvantitativa status
  - 2.2.1 Nät för övervakning av grundvattennivån
  - 2.2.2 Täthet mellan övervakningsstationerna
  - 2.2.3 Övervakningsfrekvens
  - 2.2.4 Tolkning och redovisning av grundvattnets kvantitativa status

2.3 Grundvattnets kemiska status

- 2.3.1 Parametrar för bestämning av grundvattnets kemiska status
- 2.3.2 Definition av god kemisk status hos grundvattnet

2.4 Övervakning av grundvattnets kemiska status

- 2.4.1 Nätet för övervakning av grundvatten
- 2.4.2 Kontrollerande övervakning
- 2.4.3 Operativ övervakning
- 2.4.4 Identifiering av tendenser för förorenande ämnen
- 2.4.5 Tolkning och redovisning av grundvattnets kemiska status

2.5 Redovisning av grundvattnets status

VI Förteckning över åtgärder som skall inkluderas i åtgärdsprogrammen

VII Förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt

VIII Orienterade förteckning över huvudsakliga förorenande ämnen

IX Gränsvärden för utsläpp och miljökvalitetsnormer

X Prioriterade ämnen

XI (Kartor över ekoregioner för floder och sjöar samt för vatten i övergångszoner och kustvatten)

Bilagorna är omfattande (totalt 50 sidor) Bilagorna II och V är av centralt intresse för utformningen av vattenplaneringen. För att ge en bild av hur bilagan V är uppställd, bifogas en sida ut bilagan 1.2.2 som visar definitionen av hög, god och måttlig ekologisk status i sjöar för några parametrar (endast ett utdrag).

Ett exempel på uppställning av bilagan V

Utdrag ur bilagan 1.2.2 med definition av hög, god och måttlig ekologisk status i sjöar

Biologiska kvalitetsfaktorer

Faktorer	Hög status	God status	Måttlig status
Fytoplankton	Artsammansättning och förekomst av fytoplankton motsvarar helt eller nästan helt opåverkade förhållanden. Den genomsnittliga förekomsten av fytoplanktonbiomassa överensstämmer helt med de typspecifika fysikalisk-kemiska förhållandena och förändrar inte väsentligt de typspecifika siktdjupsförhållandena. Planktonblomning inträffar med den frekvens och intensitet som stämmer överens med de typspecifika fysikalisk-kemiska förhållandena.	Det finns lätta förändringar i artsammansättning och förekomst av plankton i förhållande till de typspecifika samhällena. Sådana förändringar tyder inte på någon accelererande tillväxt av alger som orsakar oönskade störningar av vattenförekomstens organismbalans eller av vattnets eller sedimentens fysikalisk-kemiska kvalitet. En lätt ökning av frekvensen för och intensiteten av den typspecifika planktonblomningen kan förekomma.	Artsammansättning och förekomst av plankton skiljer sig måttligt från sammansättningen i typspecifika samhällena. Biomassan är måttligt påverkad och kan förorsaka en betydande oönskad påverkan på andra biologiska och fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer värden och på vattnets eller sedimentens fysikalisk-kemiska kvalitet. En måttlig ökning av frekvensen för och intensiteten av planktonblomning kan förekomma. Innehållande blomningar kan inträffa under sommarmånaderna.
Makrofyter och fyto-bentos	Artsammansättning och förekomst motsvarar helt eller nästan helt opåverkade förhållanden. Inga förändringar i den genomsnittliga förekomsten av makrofyter och fyto-bentos kan upptäckas.	Det finns lätta förändringar i sammansättning och förekomst av makrofyter och fyto-bentos i förhållande till typspecifika samhällena. Sådana förändringar tyder inte på någon accelererande tillväxt av fyto-bentos eller högre former av växtliv som orsakar oönskade störningar av vattenförekomstens organismbalans eller av vattnets eller sedimentens fysikalisk-kemiska kvalitet. Det fyto-bentiska samhället har inte till följd av mänsklig verksamhet påverkats negativt av flockar eller mattor av bakterier.	Det finns måttliga förändringar i artsammansättningen av makrofyter och fyto-bentos i förhållande till de typspecifika samhällena och den är väsentligt mer påverkad än vad som kan iakttagas vid god kvalitet. Måttliga förändringar av den genomsnittliga förekomsten av makrofyter och fyto-bentos kan påvisas. Det fyto-bentiska samhället kan till följd av mänsklig verksamhet ha påverkats och i vissa områden flyttats av flockar och mattor av bakterier.
Bentiska evertrebrater	Artsammansättning och förekomst motsvarar helt eller nästan helt opåverkade förhållanden. Förhållandet mellan arter som är känsliga för påverkan och arter som inte är känsliga för påverkan uppvisar ingen förändring jämfört med opåverkade förhållanden. Graden av mångfald av evertrebrater uppvisar inga tecken på förändring jämfört med opåverkade förhållanden.	Det finns lätta förändringar i artsammansättning och förekomst av evertrebrater i förhållande till de typspecifika samhällena. Förhållandet mellan arter som är känsliga för påverkan och arter som inte är känsliga för påverkan uppvisar vissa tecken på förändring jämfört med opåverkade förhållanden. Mångfalden av evertrebrater uppvisar vissa tecken på förändring jämfört med opåverkade förhållanden.	Artsammansättning och förekomst av evertrebrater skiljer sig måttligt från typspecifika förhållanden. Viktiga grupper av arter i det typspecifika samhället saknas. Förhållandet mellan arter som är känsliga för påverkan och arter som inte är känsliga för påverkan, samt graden av mångfald, är väsentligt lägre än det typspecifika värdet och väsentligt lägre än vid god status.

Författningsförslag som läggs fram av Utredningen svensk vattenadministration i betänkandet Klart som vatten, SOU 2002:105.

Miljöbalken

5 kap.

10 §

Sveriges land- och havsområden skall indelas i vattendistrikt. Ett vattendistrikt består av ett eller flera angränsande avrinningsområden tillsammans med deras förbundna grund- och kustvatten. Ett avrinningsområde utgörs av ett landområde från vilket all ytvattenavrinning strömmar genom en sekvens av åar, floder och, möjligen, sjöar till havet vid ett enda flodutlopp, eller vid en enda flodmynning eller ett enda delta.

För varje vattendistrikt skall det finnas en myndighet som ansvarar för förvaltningen av distriktet (vattenmyndighet).

Regeringen får indela riket i vattendistrikt med tillhörande avrinningsområden och utse vattenmyndigheter som följer av Sveriges medlemskap i den Europeiska unionen.

11 §

För varje huvudavrinningsområde skall finnas ett samverkansorgan med uppgift att medverka i vattenförvaltningen. Efter bestämmande av vattenmyndigheten kan ett samverkansorgan omfatta mer än ett huvudavrinningsområde, eller del av ett huvudavrinningsområde.

Berörda kommuner skall ingå i samverkansorganet. I samverkansorganet får även ingå juridisk person eller annan som väsentligt berörs av vattenförvaltningen. Vattenmyndigheten får förordna om medverkan i samverkansorganet och i samband därmed besluta i vilken omfattning medverkan skall ske.

Utkast till förordning (2003:00) om förvaltning av vattendistrikt

Miljöbalkskommittén lägger gemensamt med Utredningen svensk vattenadministration fram följande utkast till en ny förordning om förvaltning av vattendistrikt. Förslaget innehåller de delar av en kommande förordning som föranletts av våra respektive utredningsdirektiv.

De bestämmelser som Utredningen svensk vattenadministration är huvudansvarig för har skrivits på grå bakgrund. Övriga bestämmelser är Miljöbalkskommittén huvudansvarig för.

Förordningen kommer att kompletteras i bland annat de delar av ramdirektivet för vatten som utreds av Naturvårdsverket och SGU. Det innebär att det i förordningen behöver tas in bemyndiganden för Naturvårdsverket och SGU att ta fram de föreskrifter som behövs för att genomföra bestämmelserna om karaktärisering av vattenområden m.m. (främst artikel 5 samt bilagorna II och V i direktivet). Det är också skälet till att vi på flera ställen i förordningen hänvisar till en bilaga X, som alltså inte finns ännu.

Utkast till förordning (2003:00) om förvaltning av vattendistrikt

1 kap. Allmänna bestämmelser

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning gäller förvaltning av vattendistrikt enligt Europaparlamentets och Rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område. I förordningen finns bestämmelser till skydd för inlandsytvatten, vatten i övergångszon, kustvatten och grundvatten.

Indelning i vattendistrikt

2 § Riket skall vara indelat i fem vattendistrikt enligt följande.

Vattendistrikt 1; Bottenviken

omfattar avrinningsområdena för de svenska huvudvattendrag som mynnar i Bottenviken, dvs. huvudavrinningsområdena från och med Torneälven till och med Dalkarlsån. Dessutom ingår landområdena vid kusten mellan dessa huvudavrinningsområden från vilka vattnet rinner direkt till Bottenviken samt kustvattenområdet intill en nautisk mil utanför baslinjen.

Vattendistrikt 2; Bottenhavet

omfattar avrinningsområdena för de svenska huvudvattendrag som mynnar i Bottenhavet, dvs. huvudavrinningsområdena från och med Sävarån till och med Skeboån. Dessutom ingår landområdena vid kusten mellan dessa huvudavrinningsområden från vilka vattnet rinner direkt till Bottenhavet samt kustvattenområdet intill en nautisk mil utanför baslinjen.

Vattendistrikt 3; Norra egentliga Östersjön

omfattar avrinningsområdena för de svenska huvudvattendrag som mynnar i Södra Ålands hav och Norra Gotlandshavet, dvs. huvudavrinningsområdena från och med Broströmmen till och med Tyresån. Dessutom ingår landområdena vid kusten mellan dessa huvudavrinningsområden från vilka vattnet rinner direkt till Södra Ålands hav och Norra Gotlandshavet samt kustvattenområdet intill en nautisk mil utanför baslinjen.

Vattendistrikt 4; Södra egentliga Östersjön

omfattar avrinningsområdena för de svenska huvudvattendrag som mynnar i Västra Gotlandshavet, Östra Gotlandshavet, Bornholmshavet, Arkonahavet och Öresund dvs. huvudavrinningsområdena från och med Trosaån till och med Råån samt Öland och Gotland. Dessutom ingår landområdena vid kusten mellan dessa huvudavrinningsområden från vilka vattnet rinner direkt till södra delen av Egentliga Östersjön samt kustvattenområdet intill en nautisk mil utanför baslinjen.

Vattendistrikt 5; Västerhavet

omfattar avrinningsområdena för de svenska huvudvattendrag som mynnar i Västerhavet, dvs. huvudavrinningsområdena från Vege å till och med Enningsdalsälven. Dessutom ingår landområdena vid kusten mellan dessa huvudavrinningsområden, från vilka vattnet rinner direkt till Västerhavet samt kustvattenområdet intill en nautisk mil utanför baslinjen.

Vattenmyndigheter

3 § För varje vattendistrikt finns en vattenmyndighet som ansvarar för förvaltningen av vattendistriktet.

Vattenmyndigheternas uppgifter

4 § Vattenmyndigheten skall för vattendistriktet ansvara för

1. karaktärisering, undersökning av miljöpåverkan och ekonomisk analys av vattenanvändning,
2. miljömål,
3. undantag från miljömål,
4. förvaltningsplaner och åtgärdsprogram,
5. uppföljning av genomförandet av åtgärdsprogram,
6. övervakning av vattenmiljön, och
7. rapportering.

Definitioner

5 § I denna förordning avses med

avrinningsområde: landområde från vilket all ytvattenavrinning strömmar genom en sekvens av åar, floder och, möjligen, sjöar till havet vid ett enda flodutlopp, eller vid en enda flodmynning eller ett enda delta

dricksvatten:

a) allt vatten som, antingen i sitt ursprungliga tillstånd eller efter beredning, är avsett för dryck, matlagning eller beredning av livs-

medel, oberoende av dess ursprung och oavsett om det tillhandahålls genom en distributionsanläggning, från tankar, i flaskor eller i behållare, och

b) allt vatten som används i ett livsmedelsproducerande företag vid tillverkning, bearbetning, konservering eller saluhållande av varor eller ämnen som är avsedda som livsmedel,

ekologisk status: ett uttryck för kvaliteten på strukturen och funktionen hos akvatiska ekosystem som är förbundna med ytvatten enligt bestämmelserna i bilaga X

förorenande ämnen: varje ämne som kan orsaka förorening

förorening: direkt eller indirekt tillförsel genom mänsklig verksamhet av ämnen eller värme till luft, vatten eller mark, som kan skada människors hälsa eller kvaliteten på akvatiska ekosystem eller på terrestra ekosystem som är direkt beroende av akvatiska ekosystem, som medför skada på materiell egendom eller försämrar eller hindrar möjligheterna att utnyttja de fördelar naturen erbjuder eller annan legitim användning av miljön

god ekologisk potential: när den ekologiska statusen hos en kraftigt modifierad eller konstgjord vattenförekomst åtminstone är god enligt bestämmelserna i bilaga X

god ekologisk status: när den ekologiska statusen hos en ytvattenförekomst åtminstone är god enligt bestämmelserna i bilaga X

god grundvattenstatus: statusen hos en grundvattenförekomst när både dess kvantitativa status och dess kemiska status åtminstone är god

god kemisk grundvattenstatus: den kemiska status hos en grundvattenförekomst som uppfyller de krav som definieras i tabell X i bilaga X

god kemisk ytvattenstatus: den kemiska status som uppfyller miljömålen för ytvatten enligt 3 kap. 1 § och som innebär att koncentrationerna av förorenande ämnen i ytvattenförekomsten inte överskrider de miljökvalitetsnormer som anges i bilaga X

god ytvattenstatus: statusen hos en ytvattenförekomst när både dess ekologiska status och dess kemiska status åtminstone är god enligt bestämmelserna i bilaga X

grundvatten: allt vatten som finns under markytan i den mättade zonen och som står i direkt kontakt med mark eller underliggande jordlager

grundvattenförekomst: en avgränsad volym grundvatten i en eller flera akviferer

grundvattenstatus: allmän benämning på statusen hos en grundvattenförekomst som bestäms av dess kvantitativa status eller dess kemiska status, beroende på vilken av dessa som är sämst

huvudavrinningsområde: avrinningsområde med en areal som är minst 200 km² vid mynningen i havet

huvudvattendrag: vattendrag med en areal som är minst 200 km² vid mynningen i havet

inlandsytvatten: allt stillastående eller strömmande vatten på markytan och allt grundvatten på landsidan av den baslinje från vilken territorialvattnets bredd mäts

konstgjord vattenförekomst: en ytvattenförekomst som skapats genom mänsklig verksamhet och som definierats som konstgjord enligt bestämmelserna i 4 kap. 1 §

kraftigt modifierad vattenförekomst: en ytvattenförekomst som till följd av fysiska förändringar genom mänsklig verksamhet på ett väsentligt sätt har ändrat karaktär och som definierats som kraftigt modifierad enligt bestämmelserna i 4 kap. 1 §

kustvatten: ytvatten som finns innanför den linje på vilken varje punkt befinner sig på ett avstånd av en sjömil från närmaste punkt på den baslinje från vilken bredden av territorialvattnet mäts och som, när det är lämpligt, sträcker sig till den yttre gränsen för vatten i övergångszon

kvantitativ status: ett uttryck för i vilken grad en grundvattenförekomst är påverkad av direkta och indirekta uttag av vatten

ramdirektivet för vatten: Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område

vatten i övergångszon: förekomst av ytvatten i närheten av flodutlopp som delvis är av salthaltig karaktär till följd av närheten till kustvatten men som på ett väsentligt sätt påverkas av sötvattenströmmar

ytvatten: inlandsvatten utom grundvatten; vatten i övergångszon och kustvatten utom när det gäller kemisk status då det även skall inbegripa territorialvatten

ytvattenförekomst: en avgränsad och betydande ytvattenförekomst som till exempel en sjö, ett magasin, en å, flod eller kanal, ett vatten i övergångszon eller en kustvattensträcka

ytvattenstatus: allmän benämning på statusen hos en ytvattenförekomst som bestäms av dess ekologiska status eller dess kemiska status, beroende på vilken av dessa som är sämst

2 kap. Karaktärisering, undersökning av miljöpåverkan och ekonomisk analys av vattenanvändning

[Omfattas inte av våra utredningsdirektiv]

3 kap. Miljömål för vattendistrikt

Ytvatten

1 § Miljömålen för ytvatten är att

1. inte försämra statusen i ytvattenförekomster, om inte annat följer av tillämpningen av 4 kap. 4-7 §§,
2. uppnå en god ytvattenstatus enligt bestämmelserna i bilaga X i alla ytvattenförekomster utom de som definieras som konstgjorda

eller kraftigt modifierade senast den 22 december 2015, om inte annat följer av tillämpningen av 4 kap. 1-7 §§,

3. uppnå en god ekologisk potential och en god kemisk ytvattenstatus enligt bestämmelserna i bilaga X i alla konstgjorda eller kraftigt modifierade vattenförekomster senast den 22 december 2015, om inte annat följer av tillämpningen av 4 kap. 1-7 §§.

Grundvatten

2 § Miljömålen för grundvatten är att

1. inte försämra statusen i grundvattenförekomster, om inte annat följer av tillämpningen av 4 kap. 4-7 §§,

2. uppnå en god grundvattenstatus enligt bestämmelserna i bilaga X senast den 22 december 2015, om inte annat följer av tillämpningen av 4 kap. 1-7 §§,

Skyddade områden

3 § Miljömålen för skyddade områden är att uppfylla alla normer och mål senast den 22 december 2015, om inte annat följer av den lagstiftning enligt vilken de skyddade områdena har bestämts.

Om flera miljömål avser samma vattenförekomst

4 § Om fler än ett av målen enligt 1-3 §§ avser en viss vattenförekomst skall det strängaste målet gälla.

Konstgjorda och kraftigt modifierade ytvattenförekomster

5 § En ytvattenförekomst får definieras som konstgjord eller kraftigt modifierad om

1. vattenförekomsten behöver förändras i hydromorfologiskt avseende för att uppnå god ekologisk status,

2. den nytta som följer av att vattenförekomsten är konstgjord eller kraftigt modifierad inte kan uppnås på något annat sätt som är bättre för miljön på grund av orimliga kostnader eller av tekniska skäl, och

3. de förändringar som behövs för att god ekologisk status skall uppnås kan antas få betydande negativ inverkan på
- a. miljön i stort,
  - b. sjöfart, inklusive hamnanläggningar, eller rekreation,
  - c. verksamheter för vilka vatten lagras, bland annat dricksvattenförsörjning, kraftproduktion eller bevattning,
  - d. vattenreglering, skydd mot översvämning, markdränering, eller
  - e. andra verksamheter av väsentlig betydelse från allmän synpunkt.

Beslut om konstgjorda eller kraftigt modifierade ytvattenförekomster får inte permanent hindra eller äventyra att miljömålen i andra vattenförekomster inom vattendistriktet uppfylls.

4 kap. Undantag från miljömål för vattendistrikt

Tidsbegränsade undantag

1 § Vattenmyndigheten får flytta fram tidpunkten för att uppnå miljömålen för en vattenförekomst om de förbättringar som behövs i vattenmiljön inte kan genomföras till den 22 december 2015 på grund av orimliga kostnader, tekniska skäl eller naturliga förhållanden. Tidpunkten får flyttas fram till den 22 december 2021 eller, som längst, den 22 december 2027. Om miljömålen inte kan uppnås på grund av naturliga förhållanden får tidpunkten flyttas fram ytterligare.

Beslut om tidsbegränsade undantag, och skälen till dessa, skall redovisas i förvaltningsplanen för vattendistriktet.

Permanent undantag

2 § Vattenmyndigheten får fastställa mindre stränga miljömål för vattenförekomster än som följer av 3 kap. 1-3 §§ om

1. dessa är så påverkade av verksamheter enligt de undersökningar som genomförts enligt 3 kap., eller
2. deras naturliga tillstånd är sådant,

att uppnåendet av miljömålen skulle vara omöjligt eller medföra orimliga kostnader.

3 § Undantag enligt 2 § får beslutas om

1. de miljömässiga eller samhällsekonomiska behov som verksamheterna fyller inte kan tillgodoses utan orimliga kostnader på något annat sätt som är bättre för miljön,
2. alla möjliga åtgärder vidtas för att uppnå bästa möjliga ekologiska och kemiska status för ytvatten, samt bästa möjliga grundvattenstatus, med beaktande av verksamheternas karaktär eller vattenförekomsternas naturliga tillstånd, och
3. vattenförekomsternas status inte försämras ytterligare.

Beslut om permanenta undantag, och skälen till dessa, skall redovisas i förvaltningsplanen för vattendistriktet.

Miljömålen för de berörda vattenförekomsterna skall ses över vart sjätte år.

Tillfällig försämring av statusen

4 § Vattenmyndigheten skall i förvaltningsplanen för vattendistriktet redovisa de tillfälliga försämringar av statusen i vattenförekomster som orsakats av

1. exceptionella naturliga omständigheter,
2. naturliga omständigheter som inte rimligen kunnat förutses,
3. force majeure, eller
4. olyckor som inte rimligen kunnat förutses.

5 § Vattenmyndigheten skall när omständigheter enligt 4 § inträffar vidta följande åtgärder.

1. Vattenmyndigheten skall fastställa de åtgärder som behöver vidtas för att förebygga ytterligare försämring av statusen och för att inte äventyra uppnåendet av miljömålen i andra vattenförekomster som inte påverkats av omständigheterna. Åtgärderna får inte äventyra återställandet av vattenförekomstens status när

omständigheterna inte längre föreligger. Åtgärderna skall redovisas i berörda åtgärdsprogram för vattendistriktet.

2. Vattenmyndigheten skall årligen se över effekterna av omständigheterna. Vattenmyndigheten skall se till att åtgärder vidtas i syfte att återställa vattenförekomsten till dess status innan omständigheterna inträffade. Vad som sägs i andra meningen gäller inte om förhållandena är sådana som anges i 1 § första meningen.

3. Vattenmyndigheten skall i nästa uppdaterade version av förvaltningsplanen för vattendistriktet redovisa en sammanfattning av effekterna av omständigheterna och av de åtgärder som vidtas eller som skall vidtas enligt punkterna 1 och 2.

Undantag för nya verksamheter

6 § Vattenmyndigheten får göra undantag från miljömålen för vattendistriktet om

1. god grundvattenstatus, god ekologisk status eller, i förekommande fall, god ekologisk potential inte uppnås hos en yt- eller grundvattenförekomst, eller om statusen hos en sådan vattenförekomst försämras på grund av nya verksamheters eller åtgärders inverkan på en ytvattenförekomsts fysiska karaktäristika eller nivån hos en grundvattenförekomst, eller

2. statusen hos en ytvattenförekomst försämras från hög status till god status på grund av nya verksamheter eller åtgärder.

7 § Undantag enligt 6 § får beslutas om de fördelar som en ny verksamhet bedöms medföra inte kan uppnås på något annat sätt som skulle vara betydligt bättre för miljön på grund av orimliga kostnader eller tekniska skäl, samt om

1. skälen för förändringarna hos vattenförekomsten är ett allmänintresse av större vikt, eller

2. fördelarna för miljön och samhället med att uppnå miljömålen för berörd vattenförekomst inte uppväger de fördelar som den nya verksamheten har för människors hälsa, för vidmakthållandet av människors säkerhet eller för en hållbar utveckling.

Beslut om undantag för nya verksamheter, och skälen till dessa, skall redovisas i förvaltningsplanen för vattendistriktet.

Miljömålen för de berörda vattenförekomsterna skall ses över vart sjätte år.

Hänsyn till andra vattenförekomster

8 § Beslut enligt detta kapitel får inte permanent hindra eller äventyra att miljömålen i andra vattenförekomster inom vattendistriktet uppfylls.

5 kap. Förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för vattendistrikt

Fastställande av förvaltningsplan för vattendistrikt

1 § Vattenmyndigheten skall fastställa en förvaltningsplan för vattendistriktet senast den 22 december 2009.

Förvaltningsplanen för vattendistriktet skall ses över, och om nödvändigt uppdateras, senast den 22 december 2015 och därefter vart sjätte år.

2 § Vattenmyndigheten skall även fastställa förvaltningsplaner för varje huvudavrinningsområde. Förvaltningsplanen för vattendistriktet kan kompletteras med mer detaljerade förvaltningsplaner för sektor, fråga eller vattentyp som beaktar särskilda aspekter på vattenförvaltningen.

En förvaltningsplan som omfattar endast en del av vattendistriktet, eller som avser särskilda aspekter, skall på lämpligt sätt tas in i förvaltningsplanen för hela distriktet. Fastställandet av sådana förvaltningsplaner inskränker inte skyldigheten att i förvaltningsplanen för vattendistriktet ange information enligt 3 §.

Förvaltningsplanens innehåll

3 § En förvaltningsplan för vattendistrikt skall innehålla den information som anges i bilaga 1.

Fastställande av åtgärdsprogram för vattendistrikt

4 § Av 5 kap. 14 § och 18 § miljöbalken framgår att vattenmyndigheten skall fastställa åtgärdsprogram för vattendistrikt och att ett åtgärdsprogram skall ange de åtgärder som skall vidtas för att uppfylla miljömål för vattendistrikt.

Vattenmyndigheten skall med beaktande av resultaten av de analyser som utförts enligt 2 kap. fastställa åtgärdsprogram för vattendistriktet senast den 22 december 2009. Åtgärdsprogram skall vara genomförda senast den 22 december 2012.

Åtgärdsprogram för vattendistrikt skall ses över, och om nödvändigt uppdateras, senast den 22 december 2015 och därefter vart sjätte år. Alla nya eller ändrade åtgärder i uppdaterade åtgärdsprogram skall vara genomförda senast tre år efter att programmen har fastställts.

Vattenmyndigheten får se över och uppdatera åtgärdsprogram för vattendistrikt även vid andra tidpunkter än som följer av tredje stycket.

5 § Vattenmyndigheten får om det är ändamålsenligt fastställa flera åtgärdsprogram för delar av vattendistriktet. Åtgärdsprogram för vattendistrikt får kompletteras med mer detaljerade åtgärdsprogram för sektor, fråga eller vattentyp som beaktar särskilda aspekter på vattenförvaltningen.

Åtgärdsprogrammets innehåll

6 § Åtgärdsprogrammet skall innehålla följande åtgärder och uppgifter:

1. en redogörelse för det miljömål för vattendistrikt som skall uppnås,
2. åtgärder för att främja en effektiv och hållbar vattenanvändning för att uppnå miljömålen enligt kapitel 3,
3. åtgärder till skydd för dricksvatten, såsom en redovisning av behovet av inrättande av vattenskyddsområden samt de föreskrifter som behövs,

4. en redovisning av behov av omprövning av tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet,

5. åtgärder för att hindra eller reglera diffusa utsläpp av förorenande ämnen, och

6. åtgärder för att motverka alla andra betydande negativa konsekvenser för vattenstatusen, särskilt de åtgärder som behövs för att ekologisk status eller god ekologisk potential skall kunna nås när det gäller vattenförekomsternas hydromorfologiska förhållanden.

7 § Åtgärdsprogrammet skall hänvisa till åtgärder till följd av följande lagstiftning:

1. miljöbalkens tillståndssystem för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet,

2. miljöbalkens system för tillsyn inklusive systemet med egenkontroll,

3. tillsynsmyndigheternas skyldighet enligt 26 kap. 1 § andra stycket miljöbalken att fortlöpande bedöma om villkoren för tillståndspliktig vattenverksamhet är tillräckliga,

4. miljöbalkens regler om omprövning av tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet,

5. bestämmelser för att hindra eller reglera diffusa utsläpp av förorenande ämnen,

6. förbudet enligt 20 a § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd att släppa ut förorenande ämnen direkt till grundvattnet,

7. miljöbalkens bestämmelser om vattenskyddsområde samt Statens Livsmedelsverks föreskrifter om dricksvattenkvalitet (SLVFS 2001:30),

8. bestämmelser till skydd för miljön vid oavsiktliga föroreningsincidenter i räddningstjänstlagen och lagen om åtgärder för att

förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, och

9. bestämmelser till skydd för vatten enligt bilaga 2.

8 § Åtgärdsprogrammet får innehålla andra kompletterande åtgärder, exempelvis avtal med andra parter avseende vattenförbättrande åtgärder och åtaganden i samband därmed.

9 § I åtgärdsprogrammet skall också anges vilka myndigheter och kommuner som skall se till att angivna åtgärder vidtas samt när de skall vara genomförda.

Förfarandet när förvaltningsplaner och åtgärdsprogram upprättas

10 § I 5 kap. 15-17 §§ miljöbalken finns bestämmelser om upprättandet av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för vattendistrikt. I 5 kap. 11 § miljöbalken finns bestämmelser om att samverkansorgan skall medverka vid vattenförvaltningen.

Vattenmyndigheten skall planera arbetet med förvaltningsplaner och åtgärdsprogram så att det möjliggör ett aktivt deltagande av samtliga som berörs av vattenförvaltningen, däribland allmänheten.

11 § Vattenmyndigheten skall för vattendistriktet upprätta

1. en tidtabell och ett arbetsprogram för att utarbeta förvaltningsplaner och åtgärdsprogram samt en redogörelse för vilka samråd som kommer att genomföras senast den 22 december 2006,
2. en preliminär översikt över väsentliga frågor som rör vattenförvaltningen senast den 22 december 2007, och
3. förslag till förvaltningsplaner och åtgärdsprogram senast den 22 december 2008.

12 § När en förvaltningsplan eller ett åtgärdsprogram har fastställts skall vattenmyndigheten snarast kungöra detta i ortstidning. Av kungörelsen skall framgå var förvaltningsplanen finns tillgänglig. Ett exemplar av den skall alltid förvaras hos vattenmyndigheten och berörda kommuner. För kungörandet gäller vad som är föreskrivet i lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

13 § Bestämmelserna i 10–12 §§ gäller på motsvarande sätt vid upprättande av uppdaterade förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för vattendistriktet. De handlingar som anges i 11 § punkterna 1–3 skall upprättas senast tre år, två år respektive ett år före den tidpunkt som följer av 1 § andra stycket.

Genomförande av åtgärdsprogram för vattendistrikt

14 § Enligt 5 kap. 4 § miljöbalken skall myndigheter och kommuner inom sina ansvarsområden fullgöra de uppgifter som ankommer på dem enligt fastställda åtgärdsprogram.

15 § Vattenmyndigheten skall följa upp genomförandet av åtgärdsprogrammen. Den skall vid behov överlägga med myndigheter, samverkansorgan, kommuner, organisationer och enskilda som berörs och i övrigt skapa förutsättningar för genomförandet av programmen. I 8 kap. 1 § finns bestämmelser om samverkansorganens uppgifter.

6 kap. Övervakning

[Omfattas inte av våra utredningsdirektiv]

7 kap. Internationella vattendistrikt

[Omfattas inte av våra utredningsdirektiv]

8 kap. Övrigt

1 § De samverkansorgan som anges i 5 kap. 11 § miljöbalken skall medverka i framtagande av analyser, miljömål, åtgärdsprogram och förvaltningsplaner. Samverkansorganen skall även följa genomförandet av åtgärdsprogram och därvid efter samråd med vattenmyndigheten ta de initiativ som är påkallade för att främja en god vattenmiljö i området.

2 § Vattenmyndigheten skall utöver vad som angetts ovan samarbeta med myndigheter, kommuner, organisationer och enskilda som berörs av vattenförvaltningen samt lämna råd och upplysningar i frågor som rör förvaltningen.

3 § Regler om tillsyn över miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet finns i miljöbalken (1998:808) och förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken.

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

BILAGOR

*Bilaga 1***Förteckning över vilka uppgifter som enligt 5 kap. 3 § skall finnas med i förvaltningsplaner för vattendistrikt**

1. En allmän beskrivning av vattendistriktets karakteristika som krävs enligt 2 kap. denna förordning. Beskrivningen skall innehålla följande:

För ytvatten

- kartläggning av vattenförekomsternas lokalisering och gränser,
- kartläggning av ekoregioner och typer av ytvattenförekomster inom avrinningsområdet samt
- identifiering av referensförhållanden för typer av ytvattenförekomster.

För grundvatten

- kartläggning för grundvattenförekomsternas lokalisering av gränser.

2. En sammanfattning av betydande påverkan och effekter på ytvattnets och grundvattnets status orsakade av mänsklig verksamhet såsom

- uppskattning av föroreningar från punktkällor,
- uppskattning av föroreningar från diffusa källor, inbegripet en sammanfattning av markanvändning,
- uppskattning av påverkan på vattnets kvantitativa status, inbegripet uttag,
- analys av andra konsekvenser som mänsklig verksamhet har för vattnets status.

3. Identifiering och kartläggning av skyddade områden som krävs enligt X kap. Y § denna förordning.

4. En karta över de nätverk för övervakning som upprättats för de syften som anges i 6 kap. denna förordning och en redovisning i kartform över resultaten av de övervakningsprogram som genomförts i enlighet med dessa bestämmelser när det gäller statusen hos

- ytvatten, både ekologisk och kemisk,
- grundvatten, både kemisk och kvantitativ samt
- skyddade områden.

5. En förteckning över miljömål som fastställts enligt 3 kap. denna förordning för ytvatten, grundvatten och skyddade områden, i synnerhet inbegripet identifiering av exempel på undantag enligt 4 kap. denna förordning har kommit gjorts, och den tillhörande information som krävs enligt dessa kapitel.

6. En sammanfattning av den ekonomiska analys över vattenanvändningen som krävs enligt 2 kap. denna förordning.

7. En sammanfattning av det eller de åtgärdsprogram som fastställts inbegripet på vilket sätt de i 3 kap. denna förordning fastställda målen avses att uppnås.

8. En sammanfattning av de åtgärder som krävs för att genomföra gemenskapslagstiftningen för vattenskydd.

9. En rapport om praktiska åtgärder som vidtagits för att tillämpa principen om återvinning av kostnaderna för vattenanvändning i enlighet med bestämmelserna härom.

10. En sammanfattning av de åtgärder som vidtagits för att uppfylla kraven om uttag av sött ytvatten och grundvatten.

11. En sammanfattning av regleringar för uttag och uppdämning av vatten, inklusive hänvisning till register och identifiering av de fall där undantag har gjorts för uttag av sött ytvatten och grundvatten samt uppdämning av sött ytvatten.

12. En sammanfattning av de regleringar som fastställts för punktkälleutsläpp och annan verksamhet som inverkar på vattenstatusen.

13. En identifiering av de fall där direkta utsläpp till grundvattnet har tillåtits.

14. En sammanfattning av de åtgärder som vidtagits om prioriterade ämnen.

15. En sammanfattning av de åtgärder som vidtagits för att hindra eller minska konsekvenserna av oavsiktliga föroreningsincidenter.

16. En sammanfattning av de åtgärder som vidtagits när övervakningsdata eller andra data indikerat att det är osannolikt att de mål för vattenförekomsten som ställs upp i 3 kap. denna förordning kommer att uppnås.

17. Uppgifter om kompletterande åtgärder som identifierats som nödvändiga för att uppfylla de miljömål för vattendistrikt som upprättats.

18. Uppgifter om de åtgärder som vidtagits för att undvika ökad förorening av marina vatten.

19. Ett register över alla mer detaljerade program och förvaltningsplaner för vattendistrikt som avser särskilda delavrinningsområden, sektorer, frågor eller vattentyper, tillsammans med en sammanfattning av deras innehåll.

20. En sammanfattning av de åtgärder för information till allmänheten och samråd som har vidtagits, resultaten härav och de ändringar i planen som gjorts till följd av detta.

21. Uppgift om respektive vattenmyndighets officiella namn och adress samt vattendistriktets geografiska omfattning, med namnen på de viktigaste floderna tillsammans med en detaljerad beskrivning av vattendistriktets gränser. Därutöver skall en beskrivning finnas av vattenmyndighetens rättsliga ställning och dess rättsliga och administrativa ansvar.

22. Kontaktpunkter och förfaranden för att få sådant underlag och sådan information som anges i 5 kap. 15 § miljöbalken, i synnerhet detaljer om regleringar som beslutats för punkt-källeutsläpp och annan verksamhet som inverkar på vattenstatusen och om faktiska övervakningsdata som samlats in i enlighet med 6 kap denna förordning

Den första uppdateringen av förvaltningsplaner för vattendistrikt och alla efterföljande uppdateringar skall också innehålla:

1. En sammanfattning av alla förändringar eller uppdateringar som har gjorts sedan den föregående versionen inklusive en sammanfattning av de revideringar som skall genomföras enligt 2 kap. och 4 kap. 1 § denna förordning.
2. En bedömning av framstegen för uppnåendet av miljömålen, inkluderande en redovisning av resultaten av övervakningen under perioden för föregående plan i form av en karta, och en förklaring till varför ett eller flera miljömål inte uppnåtts.
3. En sammanfattning av, och en förklaring till, varje åtgärd som planerades i den tidigare versionen av förvaltningsplanen och som inte har vidtagits.
4. En sammanfattning av varje ytterligare övergångsåtgärd som i enlighet punkt 16 ovan fastställts sedan den föregående versionen av förvaltningsplanen.

*Bilaga 2***Förteckning över direktiv vars bestämmelser om skydd för vatten enligt 5 kap. 7 § 9 skall ingå i ett åtgärdsprogram**

IPPC-direktivet
Direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse
Nitratdirektivet
Direktivet om gränsvärden och kvalitetsmål för kvicksilver från kloralkaliindustri
Direktivet om gränsvärden och kvalitetsmål för kadmiumutsläpp
Direktivet om gränsvärden och kvalitetsmål för kvicksilver från andra källor än kloralkaliindustri
Direktivet om gränsvärden och kvalitetsmål för utsläpp av hexaklorcyklohexan
Direktivet om gränsvärden och kvalitetsmål för utsläpp av vissa farliga ämnen
Direktiv som kommer att antas enligt artikel 16
Badvattendirektivet
Fågeldirektivet
Dricksvattendirektiven
Sevesodirektivet
Direktiven om miljökonsekvensbedömningar
Direktivet om avloppsslam
Direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse
Direktivet om växtskyddsmedel
Habitatdirektivet